Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дени ◆ ШОАТТА, 12 ЯНВАРЬ, 1985 ШУ. ◆ № 6 (7041). ◆ Мах 3 кеп.

1985 ШЕРА ПЛАН ПРОМЫШЛЕННИ ПРОДУКЦИ ХЬАЯРА ОБЪЕМА ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЕ А КХЫ ТIА А 15 МИЛЛИОН СОМА ИЗ МАЬХАЛА ЯККХА А. ШЕРА ПЛАНАЛ СОВГIА 25 ЭЗАР ТОННАЛ КIЕЗИГАГIА ДОАЦАШ МЕХКДАЬТТЕИ 7 МИЛЛИОН КУБОМЕТРАЛ КIЕЗИГАГIА ЙОАЦАШ ГАЗИ ЯККХА, 1 МИЛЛИОН СОМА МАЬХА МАШИНОСТРОЕНЕИ МЕТАЛЛООБРАБОТКАИ ПРОДУКЦИ, 1200 ТОНН ЦЕМЕНТ, 200 ЭЗАР ЕТТА КИРПИШК ХЬАЕ. ХАЛКЪА ЭША ТОВАРАШ ПЛАНАЛ СОВГIА ХЬАДЕ АЬННА ОТТАЯЬ ЗАДАНИ ХАНАЛ ШИ ДИ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЕ.

(Нохч - ГIалгIай АССР къахьегамхой 1985 шерарча социалистически декхараш тIара).

Хьалха латта бригада

ХIара шера плани тIаийца социалистически декхараши тIехкхоачашдеш хьа а йоагIаш, Малгобекски бурув тохара балхий управлене бригадашта юкъе яьржача яхье хьалхалаттарех я № 949 йолча буровой коллектив. Пятилетка диъ шера план ши бутт хьалха кхоачашъяьй, итташ эзараш сомий боараме экономи яьй. Цига шоай новкъосташта хаддан за хьокхам телаш хьинаре къахьегаш ба бурувдеттарий гIонча Идигов Зейди, бурувдеттар, къахьегама ветеран Хитайлов Александр Иванович, бурувдеттарий гIончаш Садаев Руслан Умарович, Гетагажев Iазе Мухьмад, кхыбараш. Цхьа моттиг нийсъялийтац цар шоай бехкагIа балха тIа хьовзам хилийта.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) З. Идигов, А. Хитайлов, Р. Садаев, М. Гетагажев.

И. ПЛИЕВА сурт.

Коллектив яьннай яхье

Шоай производственни хьокхамаш денгара денга дикагIа хулийташ дIадоладаьд керда шу Грозненски ремонтно - механически завода болхлоша. Цхьаккха смена дIаяхийтац цар нормал дукхагIа продукци ара ца хецаш.

Дика къахьегаш чакхдаьккхар завода коллективо дIадаха шу а. Паччахьалкхен планал совгIа маьхала яьккхар 64 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукци, арахийцар 68 эзар сома маьха нормативно ! цIена продукци а.

Къахьегама овсарле планал совгIа цхьа процент лакхъяра парте сина задани шозза тIехкхоачашъяьй завода болхлоша. Арахецача продукцега дIабода мах лохбарах, бийдал, металл, электроэнерги, кхыйола материалаш кхоярах соахка планал совгIа ши бIаь эзар гаргга сом пайда баьб цар паччахьалкхенна.

Къаьстта дика къа а хьегаш, социалистически яхье хадданза хьалха латташ я Абубакаров Мовлады, Власенко Александр керте латтача участкан цехен коллективаш.

НОВКЪОСТА Э. Т. ГУСЕВНА «НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ КУЛЬТУРА БОЛХЛО» ЯХА СИИЛЕН ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

Указ

Дуккхача шерашка политически Iилмани знанешта пропаганда еш беркате болх барагIа, къахьегамхошта коммунистически кхетам луча хьинаре дакъа лацарагIа «Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни культура болхло» яха сийлен цIи лойла **Гусев** Эдуард Тихоновича — «Знание» яхача общества Заводской организаце бехктокхаме секретара.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный,
1985 шу, 7 январь.

ТIЕХЬАТЕТТА ЙИШ ЙОАЦАР

ШУРИЙ ФЕРМАШКА ЯЬ РЕЙД

ШИ ШУРИЙ ферма я Назрановски района «Экажевский» совхозе. Дика вIаштIехьдаьхад цига болх беча наьха къахьегама хьалаш. Хьайбаш латтача ерригача помещенешка болх беш я кхо, нувхаш арайоаха транспортераш, хIаьта цхьайолча моттигашка доакъар дуллараш а. Нах Iалашбаьб хиланза даргдоацача спецбарзкъашца: хьамча иккашца, халаташца, тIадувхадеча дIайхача барзкъашца, кхычунца.

Быта хьалаш къаьстта дика да шоллагIча ферме болх бечар. Хьайбаш леладеча корпусашта юхе хьалдаьча цIен чу я столови, паргIата цIе уголок, болх чакхбаьлча лувча моттиг, лоашта лаьрхIа кабинеташ. ШIайха я ерригача помещенешка. Терапевти цIергий лори кIира цкъа воагIа укхаза. Шинна а ферма къахьегамхошта гIулакх ду цар.

Социалистически яхьа итог ю итт ди даьлча. Хьалхара кхо моттиг яьккхача дояркашта, скотникашта ахчан премеш тел, цар сийна «молнеш» арахец. Иоакхоига хьежжа дика къа а хьег наха, хIаьта къаьстта: дояркаша Т. Мутиевас, Р. Кортоевас, У. Алиевас, Э. Точиевас, З. Оздоевас, Iаьсий леладечар М. Точиевас, А. Альтемировас, кхычар.

Наха низ кхо ца беш болх барах соахка шера план 520 тони йолаш Даьхенна 533 тони шура йохка, хIаьта дулх планал 3,8 тони дукхагIа дIадала йиш хилар.

Уж толамаш кхы а дикагIа хургдар Iангара дахара чуоттадаьчул тIехьагIа доахана лу шура дикка лаьгIъеннаецаре. ТIеххьарча хана тIакхеташ-м йоагIа из, масала, укх бетта хьалхарча дийнахьа хIара кхоабача Iаттагара 3,6 килограмм яьккха хиннаяле, бархIлагIча дийнахьа 4,3 килограмм яьккхар, хIаьта а соахка укх хана дийнахьа йоаккхаш хинначул 1,4 килограмм кIезигагIа я из.

— Iаьржа-боархIача фух да тха фермера доахан. ЛерттIа уж кхоабаш хилча дукха шура лу цар. Цхьабакъда, доакъар кIезигдельча цIаьхха лаьгIбу маша. ТIехьагIа уж меттадоаладе хала а хул. Иштта моттиг нийсъелар Iангара даха доахан соахка чусоцадича. Моша доакъар кхоачаделча, концентраташ хилазар царна дIаяла. Цудухьа шура а лаьгIъелар. ХIаьта уж хIанз мара хьатIанкхахьа йолаьяц тхона. Кхы тайпа доакъар: йол, силос, ча кхоачамболлаш да тхога. — йоах цхьоалагIча ферма заведующе Гагиев Ахьмада.

— ДIаденнача ялатах концентраташ телилга хIара шера хIана дац, аьнна шиннхаь бетта тIехьадоах элеваторий кулгалхоша, — тIатох совхоза парткома секретара Точиев Хьажбикара. Бакълув уж шаккхе а. ХIаьта боахамаш ший ханнахьа концентраташца Iалашдарах эггара хьалха оарцагIъяла езарех Назранера РАПО а я.

— Экажкъонгий-Юртара кхо километр хургIолаш гаьна я совхоза фермаш. Укхаза къахьегарех дукхагIа бараш царна юхе бах. Коа-карта ошар эца вIаштIехьдалац балха боахкача наьха. Бетта цкъа е шозза автолавка йоагIа тхо долча. КхертIо санна чIоагIъеннача пряникел, печенел, конфетел, гIаьленел совгIа хIама яхьац цо. Цкъаза беза мах боаккха «Лама» яха пальто е кхыдола цу тайпара «дефицитни» оала, хIаьта тхона эшаш доаца товараш дахь. Цхьабакъда, цIагIа, балха леладе йиш йола барзкъаш, хьамча колошкаш, кога гIирс, чай, маьхх, нахча, чкъаьрий кхахьац, — яхаш дувц совхоза хьайбаш леладераша.

— Столови ма йий тха. Бакъда, цу чу хьакийчъе продукташ йоацаш хул цкъаза. Райпос централизованни хьисапе царца тхо Iалашдоре доккха баркал аргдолаш дар тхо, — йоах Гагиев Ахьмада.

ТОЛАМЕ къахьийгад дIададахача шера совхоз-техникума хьайбаш леладераша. ТIехкхоачашйир Даьхенна шура, дулх дIададара планаш. Цхьабакъда, хьайбаш Iангара дахара доакъаращца дика кхоачамбаь боллаше а, соахка укх хана хинначул, 1,3 килограмм кIезигагIа я хIанз хIара кхоабача Iаттагара дийнахьа йоаккха шура. Соахкарчул 0,4 процент лохагIа я цун хьоанал а.

Рационах хIара Iатта 45 килограмм силос, 5—ча, 1—бекъа жом, 1,5 килограмм концентраташ тел дийнахьа. Иззал цар дуаш хилча нийс килограммага кхоаччаш шура яла йоагIар хIара Iатто. Цхьабакъда, хIанз йоаккхар 4,5 килограмм мара яц. Цун керттера бахьан — доакъарах во пайда эцар. Доакъар кийчду йоккха цех я цу боахаме. Цхьабакъда, цига кийчду доакъар дика ца хилар бахьан долаш болх ца беш латт из хIанз. Силоси чаи оат, бакъда, хьаьндац, Iанарца кIаьддац. ХIаьта Iи мичара яхьаргъя котельни хIанз а болх беш ца хилча. Цудухьа юкъера дикагIдар, чам болашагIдар лаха гIерташ, доахана дукха юхе дут ча а силос а. Из бахьан долаш шура а кIезига я.

«Сельхозтехника» Назранерча РПО-с кхоачамбоацараш а нийсдолийташ хьалъяь доакъара цех каст-каста йох.

Къе я хьайбаш леладу помещенеш. Къаьстта чудохка моттиг а йоацаш Iаьсий, масала, шинараш, доахан латтача кхийшка леладу. Цудухьа уж лерттIа кхаба, доал де вIаштIехьдалац царга хьожаш болча болхлой. Из бахьан долаш ер шу доладеннача гIоне 4 Iасилг денад.

Иштта юхмаччахьа даьна хургдацар из гIулакх, нагахьа санна укхаза доахана лаьрхIа шиъи Iасилгашта цаIи — кхо помещенни хьалъеш боахкача генподрядчика ПМК-432, субподрядчика республика «Госкомсельхозтехника» спецСМУ болхлоша шоаш хьадер лерттIеи сихен доре. 1982 шера хьалъе йолаяь уж корпусаш хIанз а яьяланза я.

Совхоза кулгалхоша йоагIача бесса йоакхо яц хьайбаш леладерий. Яц ала мегаргдолаш я цIе уголок, из дукхагIйолча хана чIега теха хул.

«Экажевский» совхоза хьайбаш леладарел дикагIа Iалашбац райпос цIагIа, коа-карта эшачунца цу боахама ферме къахьега нах а. Назранерча бытовой служба болхлой баькха хинна ха а дагаягIац укхаза.

Лакхе дийца кхоачамбоацараш ма хулла сихагIа дIадахара оарцагIбовла беза цу боахамий, РАПО кулгалхой, специалисташ. ТIехьатетта йиш йолаш гIулакх дац из.

М. АЛБОГАЧИЕВ,
Назрановски района «Ленина никъ» яхача газета болхло, халкъа тIахьожама комитета штате воаца инспектор.

С. МАДАЕВ,
«Грозненский рабочий» газета спец. корр.

М. ХАМАТХАНОВ,
тха спец. корр.

1985 ШЕРА 11 ЯНВАРЬ ХЬАТIАОТТАШ ХIАРА КХОАБАЧА IАТТАГАРА ШУРА ЯККХАРАХ ЙОЛА СВОДКА

(килограммаш)

Районаш	1985 шера	1984 шера
Шалински	5,2	3,9
Ачхой-Мартановски	5,2	5,4
Грозненски	4,8	4,3
Гудермесски	4,5	4,3
Сунженски	4,5	4,5
Шелковской	4,2	4,6
Наурски	3,8	3,8
Урус-Мартановски	3,8	4,2
Назрановски	3,5	4,9
Малгобекски	3,4	2,9
Надтеречни	3,1	3,6

Даьхе лораеш гойтача денала сийна-къахьегама вахта

Сийлахь - йоккха котало яьккха 40 шу дузача ден сийна хьинар кхо ца деш къахьегаш ба «Грознефть» объединенена чуйоагIача производственни гIулакхаш деча централни база ремонтникаш. Ши миллионни 750 эзари сома маьха ремонтни балхаш кхоачаш а даь, цар рапорт делар 28 декабре дIадахача шера план кхоачашъярах.

Бурувдеттарашка, мехкдаьттахошна дIакхаьчар цар керда хьаяь а ремонт яь а йола 2764 эзар сома маьха оборудовани, оатхалаш, инструменташ, металлоконструкцеш, кхыяраш. Уж я планах лаьрхIачул 14 эзар сома маьха дукхагIа. Из де вIаштIехьдаьннад къахьегама овсарле лакхъяра шера задани 2,2 процент тIехкхоачашъярах. Кхоачащдеча ремонтни балхашка дIадодар 7,8 процент лох а даь, из бахьан долаш кходаьд 225 эзар сом. Иштта дика толамаш доахаш дIадоладаьд цар ер шу а.

— Шера шин дийнахьа кхольча материалий чотах болх бара дика лард еллай оаха, — аьлар сверловщика Идрисова Хаваша.

«Сийлахь - йоккха Котало яьккха 40 шу дизара — 40 хьинаре кIира» яхача девизах къахьегаш ба укхаза токараш Колесников Виктор, Дарвин Анатолий, слесараш Горбачев Георгий, Красотенко Анатолий, кхы дукха бараш а. Цар хIара сменагIа нормаш 120—130 процент кхоачашъю.

Р. ТИЩЕНКО.

* * *

Соахка даьха къахьегама толамаш тIатIа тоадеш къахьег укх шера Карабулакски химически реагентий завода болхлоша. Январь бетта хьалхарча декада задани ханал хьалха кхоачашйир цар.

Заводе еррига арахецача продукцех 82 процент яр паччахьалкхен дикала Знак йолаш арахецаш я. Соахка цар планал совгIа ах бIаь эзар гаргга сом пайда баьб. Заданел совгIа арахийцай 153 эзар сома маьха товарни продукци. ЙоагIачул дукхагIа потребителашка дIакхачийтар 52 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукци.

Белгалъяьнна дика къа а хьегаш, яхье хьалха латташ я укхаза сменни инженер-технолог Гладких Василий керте латтача смена коллектив, аппаратчикаш Пожаров Николай, Малыгина Нина, кхыбараш.

Б. КОСТОЕВ.

КПСС ЦК Политбюро

Ший аргIанарча заседане КПСС ЦК Политбюрос ладийгIар 1985 шера 7—8 январе Женеве США паччахьалкхен секретараца Дж. Шульцаца ший хиннача вIашагIкхетара хьакъехьа новкъоста А. А. Громыкос баьча хоамага.

ВIашагIкхийттача хана вIаши бувзам а лоаттабеш дувцаргдолчеи къестадергдолчеи космически ядерни герзий дешаех лаьца ергIолча советско - американски переговорий предметеи лерхIарийн хьакъехьа вIаштIехьбаьннача барта лоархIамах массанена а хетар цхьатарра хилар хьакхайкадир.

Цу ханна къаьстта белгалдаьккхад, хургIола переговораш йолча юкъагIа вIаштIехьбаьнна барт ший дерригача доакъошца цхьана бизза кхоачашбеш хилча мара сиздаь хьадеш латта герзаш соцадарга, ядерни тIема кхерам дIабаккхаргеи бухсоццача кхаьччача ядерни герзаш дIадахаргеи бодача наькъагIа реально дIахьалхашкахьа гIолга Iалашде вIаштIехьдаргдоацилга, из да дунеи тIарча халкъашта эггара чIоагIагIа хьашт долаш дар.

Иштта ба переговоращцара Советски Союза принципиальни конструктивни никъ. Из да цунна Америка ВIашагIкхийттача Штаташа дича бакъахьа хетар.

Политбюро членашен членалла кандидаташен, КПСС ЦК секретараша союзни республикай Лакхехьарча Советашка деча хоржамашта йолча окружной хоржамий комиссешка дохьийтача гуччахьарча письмон текст чIоагIъяьй Политбюрос. Письмон текст кепатеха арайоаккхаргья.

К. У. Черненкос предложени яларах хьажа а хьежа, къоабалъяьй кийчдергдолчен Политбюро дувца оттадергдолчеи керттерча дешай перечень.

КПСС ЦК Политбюро заседане дийцад Советски Союза чурчеи дунеи халкъашта юкъерчеи политика дуккха кхыдола дешаш, царех лаьца решенеш тIаийцай.

24 феврале — Советашка хоржамаш

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ДАРА ЙОЛЧА ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИССЕ

1985 шера, Грозне, профсоюзий областной Совете хилар бархIазлагIа хоржаш йолча Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йолча Центральни хоржамий комиссе шоллагIа заседани.

Заседане ладийгIар Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта кийчо яра леламах долча Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретара Н. Я. Правенькеи къахьегамхой депутатий Сунженски районни Совета исполнительни комитета председатела В. П. Целовальниковеи хоамашка. Белгалдаьккхар, республике хоржамий кампани политически къахьегамеи хьинар чIоагIгIа айденнача, пятилетка чакхйоалача шера заданеш кхоачашъяра, КПСС XXVII съезда, Сийлахь-боккхача Даймехка тIема тIа восетски халкъо Котало яьккха 40 шу дизара баха ма боагIара накъабахара къахьегамхоша шоай низ ца кхобеш нъовсам лоаттабеча хьалашка чакхйоалаш хилар.

Нах Iалаьмате чIоагIа деташ айденна болаш чакхъювл депутаталла харжара кандидаташ оттабара йола къахьегамхой хоржамашта хьалхара собранеши общественни организацей а къахьегама коллективай а викалий окружной хоржамашта хьалхара совещанеши.

Боккха болх чакхбоаккх республике хоржамашта кийчо яра- НГIАССР Лакхехьарча Совета Президиумо, районий городий исполнительни комитеташа отта а яь чIоагIъяьй календарни план, хIаьта иштта хоржамий кампани латтача ханна йола организационни гIулакхий планаш, моттигашкарча Советий исполнительни комитетий балхахоцеи хоржамий комиссей кулгалхоцен инструктивни совещанеш яьй.

Хоржамашта кийчо яра бола беррига болх беш латт Нохч-ГIалгIай АССР Конституцеги НГIАССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара Законагеи хьежжа. Республике хьаьяй РСФСР Лакхехьарча Совете, НГIАССР Лакхехьарча Совете моттигерча халкъа депутатий Советашка хоржамаш дара йола 509 юкъара хоржамий участок, царга хьежжа йола участкови хоржамий комиссеш. НГIАССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йола дукхагIа йола окружни хоржамий комиссеш (хIаьта уж 175 я) ханнахьа йолаеннай шоашта тIадехка декхараш кхоачашде.

Массайолча моттиге дIа а болабаьб, дика вIаштIехьболаш чакхбоаккхаш а латт харжархой спискаш оттаяра болх. Кхача деззача дIакхоачадаьд эшаш дола хоржамий документаци.

Цунца цхьана комиссе заседане теркам тIаухийтар Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара кийчо яра балха юкъерча пхьадолча кхоачамбоацарашта. Ерригача хоржамий участкай помещенеш яц хIанз а эшаращца Iалашъяь а е йоагIача тайпара оформлени яь а. НГIАССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йола цхьайола хоржамий комиссеш шоай болх бе боагIача бесса хьинаре беш яц. Районий городий халкъа депутатий Советий исполнительни комитеташа кхоачам боллаш юкъеувзац отделаш, управленеш, службаш хоржамашта кийчо ярца дувзаденна гIулакхаш чакхдахара, бахача наха гIулакхаш делга тоадара.

Республика культурни учреждененаша хоржамашта кийчо еча а чакхдоахача а лоацача даькъа хьакъехьа, НГIАССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йола хоржамий кампани Нохч-ГIалгIай АССР Конституцеи «НГIАССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах долча» НГIАССР Законеи текст тIа йолаш долча брошюрашца, хIаьта иштта хоржамех долча литератураца Iалашъярахи информацеш еш къамаьлаш дир НГIАССР культура министра заместитела Ф. И. Цолоеваси издательствай, полиграфе, книжкай торговле гIулакхашта йолча управлене начальника В. Ф. Шанинеи.

Комиссе заседане хьежар хоржамашта кийчо ярцеи чакхдахарцен дувзаденнача, цхьадолча кхыча дешашка. Дийцача дешаех лаьца доагIаш дола соцамаш дир Центральни хоржамий комиссе.

Халкъа кандидаташ

Республике хулача хоржамашта хьалхарча собранешка дакъа лоацараша дикагIбола болхлой класса, колхозни ахархой, халкъа интеллигенце викалаш увттабу депутаталла харжа кандидаташ.

Самардийнахьа хоржамашта хьалхара собрани хилар Шалински района «Предгорный» совхоза централни усадьбе. Къамаьл де дош ийцар боахама парткома секретара Л. Хункерханова. Цо предложени елар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома шоллагIа секретарь Д. Г. Завгаев республика Лакхехьарча Совета депутаталла харжа оттаве. Из раьза хинна хьаллаьцар собране къамаьлаш даьча совхоза болхлочо З. Хакимова, отделене управляюще А. Гакаева, совхоза директора М. Исаева, кхычар.

Собране дакъа лаьцараша массава а цхьатарра раьза хинна соцам бир: № 165 йолча Новоатагински хоржамий округе гIолла НГIАССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат КПСС Нохч-ГIалгIай обкома шоллагIа секретарь **Доку Гапурович Завгаев** оттаве.

Хоржамашта хьалхара собрани хилар Урус-Мартановски района «Гехинский» совхозе. Цига къамаьл даьча боахама кертерча зоотехника С. Мурдалова предложени елар республика Лакхехьарча Совета депутаталла харжа Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председатель М. А. Керимов оттаве. Из предложени раьза хинна хьаллаьцар слесара-инструментальщика А. Дадахаева, КПСС Урус-Мартановски райкома хьалхарча секретара А. Д. Кагерманова, кхычар.

Массава а цхьатарра волаш решени тIаэц: № 145 йолча Гехински хоржамий округе гIолла НГIАССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат республика Министрий Совета председатель **Муса Абдурахманович Керимов** оттаве.

Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза коллективо хоржамашта хьалхарча собране массава раьза а волаш № 60 йолча Валерикски хоржамий округе гIолла НГIАССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаваьв КПСС Нохч-ГIалгIай обкома организационно-партийни балха отдела заведующи **Петр Георгиевич Кащеев**.

1985 шера апрела чотах къахьегаш я промыслови геофизика СКТБ радиоаппаратура монтажница М. П. Антонова. Сменни заданеш массаза а 130 процент кхоачашъю цо, шийгара гойтача масалца шийна тIехьабоах вожаш а. Иштта йийцар хьалха латта производственница хоржамашта хьалхарча собране дакъа лаьцараша. Цар решени йир: № 57 йолча Южни хоржамий округе гIолла НГIАССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат **Мария Петровна Антонова** оттае.

Грозненски района 1 Мая цIерагIча колхоза къахьегамхоша массава раьза а волаш № 74 йолча Майски хоржамий округе гIолла республика Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаваьв боахама дикагIболча трактористех цаI, кагирхой хьехамча, хьинаре общественник **Георгий Петрович Морозов**.

«Малгобекнефть» НГДУ коллективо № 95 йолча Малгобекски хоржамий округе гIолла НГIАССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаваьв скважинашта лаьтта кIал ремонт яра мастер **Виталий Владимирович Семененко**.

Трамвайно - троллейбусни управлене коллективо № 17 йолча Тухачевски хоржамий округе гIолла республика паччахьалкхен Iаьдала лакхехьарча органа депутаталла харжа шоай кандидат оттаяьй трамвая водитель **Лидия Александровна Храмченко**.

Город МагIалбика № 2 йолча районни больница хоржамашта хьалхарча собране дакъа лаьцараша № 97 йолча Промыслови хоржамий округе гIолла республика Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаяьй районни больница терапевтически отделене заведующи **Зинаида Георгиевна Дзгоева**.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА ОАГIУВ

ХЬИНАР АЙДАЬ КЪАХЬЕГА КЕРДАЧА ШЕРА!

Нохч - ГIалгIай гIишлон управленена чуйоагIача специализированни СМУ къаьстта дика къа а хьегаш. шоай декхараш кхоачашдеш бола болхлой дукха ба. Царех ба асфальтировщик Басенко Иван, наькъаш дехка болхлой Итуева Тамуся, Хаджимуратова Зина, Хасуева Асет, кхы дуккха бараш а. Шоаш кхоачашдеча балхашта юкъе цхьаккха тайпа брак а ца нийсйолийташ, хIара сменагIа нормаш 130—135 процент кхоачашъю цар.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) асфальтировщик И. Басенко, наькъаш дехка болхлой Т. Итуева, З. Хаджимуратова, А. Хасуева.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДОККХАГIА ТОЛАМАШ ДОАХАРГДА

ЭКОНОМИЧЕСКИ ОБЗОР

КПСС социально - экономически стратегега хьежжа, кердача шера йола планаш оттаьй производственни коллективаша. Уж тIаерзаь а юкъарча производствана интенсификаци яр сихдара ,цун эффективность лакхъяра, Iилманен техниканен карагIдийннараш шерра юкъехкувлара, агропромышленни комплекс дегIаккхувлара, халкъа эша товараш дукхагIа арахецара, халкъа боахаме чIоаггIа кхомбара режим чакхъяккхара.

Нохч-ГIалгIайчен индустре болхлоша продукци маьхала яккхарен дукхагIйола изделеш арахецарен 1984 шера план тIехкхоачашъяьй, Планах лаьрхIачул совгIа маьхала яьккхар 26,6 миллион сома маьха продукци, из хул тIанийца хинача декхарех лаьрхIачул дикка дукхагIа.

Продукци маьхала яккхара план ханал хьалха — 1984 шера 27 декабре кхоачашдир.

Индустре керттерча доакъой: мехкдаьтта, мехкдаьтта чакхдоахача, газови, энергетически, металлообрабатывающи, машинашъеча, гIишлон материалий, кхы цхьадолча доакъой коллективаша керттерча производственни хьокхамех йола 1984 шера программа кхоачашъяьй.

Мехкдаьттен гази, электроэнерги яккхара, мехкдаьттахнме продукци, тракторни прицепаш, кIир, вIашагIхетта аьшкбетона конструкцеши оатхалаш, цемент, швейни изделеш, кхачан промышленноста цхьайола продукташ арахецара шера планаш тIехкхоачашъяьй.

Наха эша товараш дукхагIа арахецара, уж дикагIа хилийтара тIаерзаь йола мероприятеш чакх а йоахаш, республикерча производственни коллективаша арахийцад 620 миллион сома маьха халкъа эша товараш, 1983 шера арахийцарел 3 процент дукхагIа.

Эггара дукхагIа уж товараш арахийцад ГI. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент», «Промавтоматика» НПО опытни, «Красный молот» заводий, «Грознефтеоргсинтез», «Чеченингушстройматериалы», «Оргтехника» яхача производственни объединеней, хьуи боахама министерства предприятей коллективаша, кхычар.

Керда мощносташ болх бе а ца йолайолийташ, дикка дукхагIа хилийтар арахеца продукци «Красный молот», «Промавтоматика» НПО опытни, ГI. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент», «Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни, Цементни, «Чечингсельстрой» треста аьшкбетона конструкцей заводашка, «Аргунводпром» объединене, кхы дукханахьа а.

Къахьегама овсарле лакхъяра темпаш сихъяр — лоархIамегIа дола паччахьалкхен юкъара декхар да. Республика еррига промышленность хьанийцача къахьегама овсарле лакхъяра план 101,1 процент кхоачашъяьй, тIа мел кхийтта продукци хьаяьй къахьегама овсарле лакхъяра чотах.

1984 шера къахьегама овсарле дикка лакхъяьй цхьайолча заводий коллективаша: «Промавтоматика» НПО опытни завода коллективо из лакхъяьй 7 процент, Гудермесски «Мединструменте» — 6 процент, «Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни заводен Электроремонтин заводен нийс-нийс процент, цементни заводе — 18 процент, «Чечингсельстрой» треста аьшкбетона конструкцей заводе — 15 процент, «Аргунводпром» объединене — 12 процент, «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни заводе — 10 процент, иштта кхычахьа.

Укх тIеххьарча хана къахьегама овсарле лакхъяра тIехьа хIара болхлочоа дIалаьрхIача арахеца продукци лохагIа хулийташ йола предприятеш кIезигагIа хинна яле а хIанз а тIехьа уж дукха я. 1984 шера къахьегама овсарле лакхъяра план кхоачашъяйзар нийс предприяте.

Лакхъяла еза къахьегама овсарле лохлуш хилар дIахо ла мегаргдолаш гIулакх дац. Къахьегама овсарле лохьеннай Назрановски трикотажни фабрике 7 процент, Самашкински консервни заводе кхо процент, шекар доаккхача заводе ши процент, «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене шиь процент, «СевКавнефтегазпереработка» производственни объединене йиъ процент.

Пятилетка планах оттабаьча боарамах продукци дегIаккхувлара даькъе тIехьадусаш да промышленноста цхьадола доакъош. Из доагIаш да мехкдаьтта чакхдоахача, гIишлон материалий, яйгачен кхачанн промышленноста. Цхьайолча предприятешка тIагIертта къовсам лоаттабац арахеца продукци дукхагIа хилийтара, из дегIаккхувлара темпаш Iалашъяра.

Цхьайолча производственни коллективаша производственни мощностех, материальни къахьегамен ресурсех лерттIа пайда а ийбеш эргадоахаш тоаду продукци арахецари къахьегами. ДIадахача шера арахецаш йола продукци кIезигйир Назрановски трикотажни фабрике 11 процент, механизированни карьере 3 процент, Советски лесхозе — 4 процент, «Плодсемпром» треста предприятешка 28 процент, Серноводски «Минвод» яхача заводе 14 процент, прядильно-ткацки объединене 15 процент. Халахете а уж санна йола предприятеш кхы а дукха я.

Арахеца продукци дикагIа хилийтара даькъе хIанз укх сахьате керттера источник а хинна дIаэттад кхом белга. Республике кIезига яц де доаггIача бесса доал а деш доагор, электроэнерги, бийдал, материалаш дIаухийташ йола коллективаш.

Цу хьакъехьа дикка дукха болх бу «Красный молот», «Электроприбор», «Промавтоматика» НПО опытни заводаша, кхычар а.

Халахете а белгалдаккха дезаш да цхьайолча предприятешка доагор, газ, мехкдаьтта продукци кхояра тIехьа боаггIача хьисапе къовсам ца лоаттабеш хилар. ЙоагIачул дукхагIа материалаш йоаьй «Трансмаш» «Пищемаш» заводашка, кондитерски фабрике, Ассиновски Грозненскии консервни заводашка.

Кхоьлча материалий, бийдала, доагора чотах шера шин дийнахьа болх бара шоашта хьалхашка декхараш оттадаь йола коллективаш кIезига яц. Из маьхара инициатива ма могга чIоагIа хьал а лаьца, шерра дIайоаржае еза республикерча ерригача коллективашка.

Доккхийн бехктокхамен декхареш хьалхашка латт республикерча коллективашта 1985 шера. Еррига арахецаш йола продукци 1984 шера арахецаш хинначул дукха хIама ца эшшаш ши процент дукхагIа хилийта лерхI. Дикка дукхагIа арахецаргда халкъа эша товараш, кхоачашъе лерхI йоккха гIишлон программа, дукхагIа хулаш латт йохкаш йола ялата культураш, шекара свекла, баьцадааараш, шура, фуаш, тха. Кхоачашъе езаш я горора коллектива сий дола дегIаккхувлара йола йоккха программа.

Кердача шера балха тIа толамаш дахар дуккхача даькъе тийша да хIара производственни коллективо хьалхарча деношка а денз хьинар кхо ца деш къахьегарах.

КПСС XXVII съезда, фашистски Германи эшаяь Котало яьккха 40 шу дизара сийленца накъаяхар хIара коллектива сийдола декхар да.

Партийни вахар: балха стиль

ДИНЗА ДИСАЧОА—ТЕРКАМ

«Керттердар теркалдац», аьнна керта а болаш дIадахача шера июнь бетта тха газета оагIонаш тIа араьлар критически статья. Цу тIа дувдар Назрановски АТП балха кхоачамбоацарех, организационнии идеологически болх укхаза бе боаггIача бесса ца барах.

Статья кепатеха ах шу совгIа ха яьннай. Фу хувцаденнад цу юкъагIа?

Кадраш хьахержара а уж балха тIа дIанийсъяра а белггала болх баь бале а, кIезига дац укхаза кхоачамбоацараш. Къаьстта дукха да уж технически служба балха тIа (керттера инженер коммунист З. Д. Кодзоев). ХIанз а дика яц укхазара ремонтни база, бе беззача тайпара болх беш яц производственни цехаш.

Машинашта эшаш йола цхьайола запасни оатхалаш екъача озабезам беш моттигаш хул. Эхь-бехк ца лоархIарашка дукхагIа кхоач уж. Цудухьа леткъ цхьабола водителаш.

Пассажирашта гIулакх дарах дукха ха йоаццаш КПСС ЦК Политбюрос тIанийцача соцамо дIадехачунга хьежжа наха гIулакх делга хIанз а вIаштIехьдаьккхадац. Дукха хул срываш, автобусаш маршруташ тIара ювлаш моттигаш. Пассажирски транспорто во болх бу яхаш дукха нах леткъ. Масала, «Сердало» газетага дукхаза а письмош ихад ГIаьзе-Юрта, Яндаре, ЖIайраха автобусаш ца лелаш моттигаш хул яхаш. Иштта во лел автобусаш Назрань городерча маршрутегIа а. Цхьабакъда, дувцар мара пассажирашта гIулакх дечара кхоачамбоацараш дIадахара даь хIама дац.

Цу гIулакхо хьахьокх предприяте кулгалхоша, партийни организаце водительски кадраща бе беззача тайпара кхетама болх ца белга. Партбюрс юкъерча звеной кулгалхошнара болх тоабелга цIенхаштта хьадехац. Болх вIаштIехь ца баккхар бахьан долаш кхоачаш ца еш юс договорш перевозкай планаш, автомашинаш шоай ханнахьа лине тIа араялац, болх йистебаьлча тIехьайиса чуух гараже е вIалла чу ца йоагIаш юсаш а моттигаш хиннай.

Тоабе безаш ба техническм тIахьожам лоаттабеча отдела. наькъашка кхерамзле лораеча служба болх. Дукхача машиний спидометраш болх беш яц, из бахьан долаш хала да транспорто беча балха тIахьожам лоаттабе. цигара хьадоагIа кулга цIена боацача шофераша шоай гIуланха уж лелаелга.

Наькъашка лелара кхерамзле лораеча служба во болх белга хьахьокх укх шера 4 саг ву а вувш хатар хиларо. АТП лаьрххIа класс кийчъяьяц кхерамзле деш хьехьа, 40 сахьатах хьеха езача программах занятеш яьц.

Партбюрос хIанз а цIенхаштта хьадехац общественни организацей болх тоабелга.

Соахка 12 июле хиннача партийни собране цIенхаштта бехк баьккхар профсоюзни а комсомольски а организацей кулгалхоех болх боаггIача бесса вIаштIехь ца баккхарах. Къахьегама коллективех долча Закона йоккха бокъонаш еннай профсоюзашта. Къахьегама овсарле лакхъяра, дисциплина тоаяра. Бизза пайда эцац цу бокъонех профкомо. КIоарга чулоацам болаш дац профкоме дувца увттаду деш, колоннашка, цехашка профсоюзни собранеш яц. КIезига дакъа лоац социалистически яхь вIаштIехьйоаккхача. ТIеххьарча шера цкъа ладийгIадац кулгалхоша еча отчеташка, коллективни договор формана оттадаьд, из мишта кхоачашду хьажац, аьнна бехк баьккхар коммунисташа.

Коллективана коммунистически кхетам балара, къахьегама овсарле лакхъяра йоккха таронаш йолаш я социалистически яхь. Цо алсамдоаккх тIеххьара хьахулар, совдоах наьха кхоллама низаш, чIоагIъю дисциплина, хьагуча а йоахаш, производствана юкъехкувл резерваш, тоаю продукце дикал. Бокха лоархIам болаш да хIаранена карагIдьннар ерригача коллектива дIадайзача, из толам мишта баьккхаб хайча. Из беркат доал дика вIаштIехьыккхача социалистически яхах.

Хьожаргда вай мишта латт из гIулакх Назрановски АТП. Ма дарра аьлча, дика латтац. Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхача дукха формализм я. моттийта, даьд ала леладу цхьадола гIулакхаш. Коллективе социалистически декхараш тIанийца дале а, предприяте болх беча хIара сага уж дIадовзийтадац, бутт, квартал чакхъяьлча наха хац хьалха латтар, тIехьавусар малав, во лелаю укхаза учет. ХIаьта мел чIоагIа безам хилча а из нийсса лелае а вIаштIехьдаргдац дукхагIйолча машиний спидометраш болх беш ца хилча. Цунга хьежжа мара тIахьожам лоаттабе йиш яц хIара машино беча балха, ха йиш яц цо мел ниъ баьб. Цудухьа дукха автомашинаш тIахьожам боацаш лел, шоай ханнахьа гараже чуахац.

Партийни организаци декхарийла я шерра социалистически яхь а йоаржаеш, дикагIйола опыт массанена дIайовзийта, автотранспорто беча балха тIахьожам лоаттабе. Из укхаза доаггIача бесса ду ала йиш яц.

Партийни собране критика яьчул тIехьагIа профкомо кIезиг-дукха ший болх тоабаь бале а хIанз а ала йиш яц цо ший декхараш дизза кхоачашду, аьнна. Профсоюзни организаце цхьа лостам а болаш кхетама болх бац коллективе, шерра йоаржаьяц балха дикагIйола опыт, эсала хьож культурно-бытовой хьалаш тоадарга.

Промышленносте, транспорте, юрта боахаме тахан шерра юкъедоаладеш да бригадин хьисапе къахьегам вIаштIехьбоаккхилга. Кердача хьисапе болх вIаштIехьбаьккхача цох доала беркат довзаш да. Лакхлу къахьегама овсарле, тоалу дисциплина, коллективере микроклимат. Цхьабакъда, из укхаза деш дац. АТП йолча 18 бригадах 2 мара яц бригадни подрядагIа болх беш.

Иштта кIезига теркам тIалоаттабу укхаза болхлой, ИТР квалификаци лакхъяра, вIаштIехьдаьккхадац бокккагIчар опыт къонача водителашта, болхлошта шерра дIалулга.

Профсоюзни организаце лоархIам айбе беза аьнна партсобране тIанийца хинна соцам дукхагIча даькъе кхоачаш ца беш бисаб. Теркам тIалоаттабеш, доаггIар хьадехаш хиннаяц партбюро, шин заседанешка ладийгIадац профкомо беча балхах лаьца.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.

Болхлочун уйлаш

ШИЙГАРА ДIАВОЛАВАЛА ВЕЗА ХIАРАВАР

Йоккха коллектив я тха заводе къахьегаш яр. ВIаши эшачунга хьожаш, озабезам ца беш тIалат ваьннар меттавоалаве низ дIакхоачаш, шоаш лаьрхIер дизза кхоачашде гIерташ оамал йолаш ба соца цхьана къахьега нах.

ЦIенхаштта хьадех оаха хIаранегара производства дисциплина кхоачашъелга, визза да ше волга, цун ший а тха бIарчча коллектива а толамаш цох шийх тийша долга кхетадеш из хургвола гIулакх Iалашде гIерт. Цу дерригача дешай йоагIа йоакхо яра тха завода партийни, профсоюзни организацеша, комсомола комитето оарцагIбоах шоай активисташ, халкъа дозорнеш, къайладахийтац цхьаь цаI кхоачамбоацар, лира къовсам лоаттабу балха тIера боацарашца, дисциплина телхаерашца.

Цу хьакъехьа массехк дош сайх лаьца ала безам ба са. Шозза-кхозза, яхар санна, ханнахьа балха ца воагIаш тIехьаьвисар со. Шоаш болча дIатIа а вийха, чIоагIа бехк баьккхар сох партбюро секретара Никитин Александр Петровичеи комсомола комитета секретара Алиев Ширванем. ХIаьта, дукха ха ялалехьа, юха а тIехьависар со балха хьавара. Хьалха хиннача тайпара безамеи Iимерзеи дацар соца даь къамаьл. Комсомола комитета заседане хиннача са новкъосташа, цкъарчоа выговор а енна, хьахайтар гешт кхы дергдоацилга.

Цу гIулакхо цIенхаштта уйла яйтар сога. Нийса лувра сога са новкъостий! Са янне а яцар цхьаккха бокъо сайгара уж гIалаташ дувлийта, хIана аьлча, цеха мастер, комсомольски организаце секретарь хиларга хьежжа, со се ма-вий кхычарна масал тела а царгара доаггIар хьадеха а дезаш. ХIанз айса мел боаккхача гIан, оалача деша уйла еш ва со, кхычаргара а хьадех из. Дег тIара баркал ях ез хIанз сай новкъосташта, се ханнахьа соцаварах.

Из къаьгга дола масал аз доаладу тхоай общественноста сакхетам лакха болга, коллективе доагIа морально-психологически хьалаш вIаштIехьдахара йоакхо еш уж болга гайтар духьа. ХIаьта цу гIулакхо тхона лур мел дукха да дувца а эшац аьнна хет сона, хIана аьлча, нахах, цар сакхетам лакха хиларах, хIаране ший низи хьинари ца кходеш хьаьнала къахьегарах, хIара болхло ший балхах дог лазаш хиларах тийша да дерригa а. Из гIулакх дика вIаштIехьдаьккхад оаха.

Цу дерригне а дика гIо ду тхона оахоша тIанийца доккхий социалистически декхараш кхоачашдара. Къахьегама коллективаех долча Законо дIа ма деххара, шерра социалистически яхь а йоаржаяь, ди денгара ме доал толамаш совдоахаш къахьег тха завода коллективо. Йиллача ханал хьалха кхоачашъяьй оаха цхьайтталагIча пятилетка хьалхарча диъ шера а диълагIча шера а планаш.

Коллективе шерра йоаржаяь лоаттаеча социалистически яхье хьалха латташ хьайоагIарех я Хасматулин Фарид Исмаилович керте латтача № 2 йолча технологически цеха коллектив. Белгалдаккха деза цо стабильни доаца бензин кийчдара пхе шера план цхьа бутт ах бутт хьалха кхоачашъяь хилар а. Укхаза эггара дикагIчарех лоархIаш я Линев Петр Дмитриевича кулгалдеш йола операторий бригада. Царна дукха тIехьа ца бусаш къахьегаш ба технологически установкашта гIулакх дарам ремонт яран йолча бригада слесараш а. Цу бригадана кулгалдеш ва декабрь бетта парте мугIарашка дIайийца вола къона коммунист Закаев Абдурашит Балавдиевич. Дика болх барца белгалбаьннаб Тягунов Валерий Александрович керте латта технологически компрессорий машинисташ, Карелин Павел Ивановича кулгалду товарно-бийдала цеха оператораш, Слипченко Иван Васильевич керте латта электромонтажникаш, слесарь Шахбиев Алик, лаборант Тахтарова Асират, ЖКК комендант, общественни порядок лораяра опорни пункта халкъа дружина кулгалхо Гуцариева Тамара, дукха кхыбараш.

Декабрь чакхбоалача деношка тха заводе хилар «Севкавнефтегазпереработка» объединене партийно-боахама актив. Цига дийцар дIадехача шера коллективана карагIдаьннарех а данза дисарех а, тIеххьарча деша къаьстта терко тIа а эзар. хьарча деша къаьстта терко тIа а эзар. Хьаэцергда, вай, масала, электроэнерги кхояра гIулакх. ХIанзалца хIара саго мел фу кходаьд лархIа хапа дар, хIана аьлча, заводе эсала латтар балха моттигашта аттестаци яр, производства эффективность лакхъяр, технически кердадараш, рационализаторски предложенеш балха юкъеихувлар.

Цу хьакъехьа долаш долча кхоачамбоацарашта анализ а критика а еш ше къамаьл деш № 1 йолча цеха механика А. Асеева аьлар: — Хьалхалатта опыт юкъеккувлара ледарло ю вай, цу гIулакха доаггIача тайпара оарцагIдалац. Хьаэцаргда вай, масала, Днепропетровскерча комбайнови заводе юкъедоаладаь кердадар. Цига хIара балха моттига аттестаци яр бахьан долаш бIаьш квадратни метраш производственни майдаш, совлен йола балха моттигаш мукъаьяьхай. Цу гIулакхо холуш айльй болхлой къахьегама овсарле, лохдаьд продукци хьаярга дIадодаш дар. Вай хьалашка а таронашка а хьежа, мел эша лоархIамаш даь, вайцига а де дезар из гIулакх. ХIаьта, сога хаьттача, массадолчун а корта ба хIамен кхоми зьурматц дар. Цу гIулакха геттара пайдене хургда хIара болхлочо хIаман кхомбара лицевой счеташ дIайолайича, тIаккха къаьгга гуш хургда вайна хIаранена карагIдаьннар фуд, мелал гойтар малав, царна мелагIа новкъостал эш. ХIаьта завода администраце цIенхаштта хьадеха деза, проектни института специалисташа гоа а ца еш, вай дIаенна рационализаторски предложенеш тахкар а цох доаггIаш дола жоп ший ханнахьа хьадалар а.

Ший производства визза волча дас санна къамаьл дар А. Асеева даьр. ХIанз заводе соцам баьб: ерригача балха моттигех цкъарчоа бархI процент яраштa аттестаци е, хIара болхлочун цIерагIа кхомбара лицевой счеташ хьаелла. Из болх корта болаш чакхбаккхар духьа хIара балха моттиге лаьрххIа счетчикаш оттаергйолаш я. Из гIулакх айхха дувзаденна да соахка ноябре КПСС ЦК Политбюро заседане къамаьл деш КПСС ЦК Генеральни секретара К. У. Черненкос кхоьча материалий чотагIа шера шин дийнахьа къахьега деза, аьнна, оттадаь бехктокхаме декхар кхоа- киловат-махьат электроэнерги, 4,8 эзар чашдара оаха де лерхIачунца. ХIаьта оаха лаьрхIар да бензинах 5,5 эзар кубически метр газ хьакъоастае, 152 тонн коача газ яккха. Цу гIулакха тхона эшаш я 247 эзар киловатт-сахьат электроэнерги, 4,8 эзар гаргга гигакалори йIовхал, 960 тонн условни доагор. Дулургдий тхога из, аьнна, хаттар отта тарлу. Хийцца дулургда. Цу гIулакха оаха хIанз оарцагIъяьккхай тхоай халкъа тIахьожамхой группа, посташ, «Комсомольски прожектора» штаб. Комсомольски дозорнеша хIанзле яьча рейдо гучаяьхай газ, Iи, электроэнерги пайда боацаш йоаю моттигаш, ледарло ераш бехктокхаме озара акташ уттаяьй, гучадаьха кхоачамбоацараш дIадахара мел эшар делга хьадех администрацегара. Лоацца аьлча, къахьегама, производственни дисциплина, порядок чIоагIъеча цхьан кога тIа дакха дезаш дола гIулакхаш кхы а кIезига дац тха балха тIа, хIаьта оаха тхоай хьинар кхо а дергдац уж бокъонгахьа дахара.

Д. ДИДИГОВ.

Грозненски газ чакхйоахача завода КИП-и цеха мастер, цеха комсомольски организаце секретарь.

Мишта Iангара доах хьайбаш

БЕ-БЕ ДА ГIУЛАКХАШ

«Путь к коммунизму» яхача колхоза хьайбаш леладу дакъа хIанз а астагIа лелхаш да. Цхьатаррарча хьалашка йоллаше а, цхьайолча фермаша дIабахийтац хьалхалаттараш, цар мел хьийга къа доаду. Цудухьа колхоза правлене, профсоюзни, комсомольски организацеша сихха, дизза новкъостал де деза тIехьаюсача фермашта. Вешта аьлча, кхоачашде деза КПСС ЦК Политбюро заседане къамаьл деш новкъоста К. У. Черненкос даь хьехамаши указанеши: «Уйла дукхагIа тIаяхийта еза вай «середнякаш» оаларашта, план халла кхоачашйичахь, хьалхалаттаращца хила гIерташ боацарашта. низ тIабахийта къахьега ца ловрашта. Циггача боалл вай кхоачам, кIезига вIалла а боацаш бола кхоачам. Цул совгIа, теркалде деза, тахан шоай болх тоабе ца гIерташ бараша тIехьабусарий мугIараш кхоана дебаде тарлуш хилар».

ДИКА ТАРОНАШ

Соахка санна дукхеи дикен тайп-тайпара доакъараш колхозе Iалаш ца ду дукха хаяр: 4428 тонн ча, 17500 тонн силос. 700 тонн сенаж, концентраташ. Эггара хьалха дIаоттаьяр планагIа йоацаш кийчъяьча доакъара свеклай эл. Бакъдар аьлча, йол-м 390 тонн мара кийчъяьяцар.

— ХIаьта а доахан диза долаш Iангара лахара кхоачам хиллал да аьнна хет тхона тхоашка доакъараш, — йоах дукха ха йоацаш КПСС члена кандидаталла дIайийцача колхоза керттерча зоотехника Евлоев Хьажбикара.

Мичара доагIаш да из селлара бIубенна хилар? ГIулакх миштад аьлча, доакъар кийчдераша аххкана баьццарча конвейерца болх баьб. 12 ноябре (доахан Iа даккха чусоцадеча денга) кхаччалца доажадаьд летта доахал. Вокх хьайбашта а моина доакъар дийхнал. Цудухьа бIарчча дисад хьалхагIа Iалашдаь хинна доакъар. Дас санна кходеш леладаьд из. Иштта меттаоттаяьй цхьадолча доакъарашта кхоачам ца беш йнса хинна план.

Доаханна дехка доакъараш тоадеш, дика гранулаш хьаеш йола башха техническа база а я колхоза. Цига хьаьна муж кийчбу, ча, оата а саташ, Iанарца кIаьдду. ХIаьта доаханна тоадаь доакъараш дехкаш хилча, цар продуктивность лакхлу.

ХЬАЛХАЛАТТАРАШ БОЛЧА

Колхозе социалистически яхье бIубенна хьалха латт Ичиев Рамзана кулгалду кхоалагIча шурий-товарни ферма барт тайна коллектив. Укхаза 445 бежан да, 289 етт а болаш.

— Паччахьалкхенга 5250 центнер шура йохкара шера план ханал хьалха, ноябрь бетта юккъе, кхоачашйир оаха, — яхаш дувц Р. Ичиева, — ХIаьта 16 ноябре денз планал совгIа шура дIачутелаш дар тхо. Шу чакхдалалехьа оаха дIаеннай заданел совгIа 500 центнер шура.

Ферма коллективана хьалхашка декхар оттадаьдар дахача шера хIара Iаттагара юкъера лаьрхIача 2100 килограммал кIезигагIа йоацаш шура яккха. Из декхар оаха дукхха а хьалхагIа кхоачашдир, хIаьта Чадаева Марина, Костоева Хьава. Акиева Аьсет санна болча доаркаша кхоккха эзар килограмм шура йоаккхаргъя аьнна денна шоай дош кхоачашдаьд.

Цхьабакъда, бокъонца цхьатаррарча хьалашка болх беш шоаш боллаше а, доярказа массане а баьккхабац цу тайпара толам. ДагадоагIа, 10 бетта баьча балха итогаш еча хана хестаеш дукха къамаьлаш дир цу хана а 2,5 эзар килограммага дIакхачча боахкаш хиннача хьалха латтача доярках. ДоагIаш даь къамаьлаш дар уж. Цхьабакъда, сендухьа дар а хац, берригаш а «теркал ца де» гIертар ший групперча 25 Iаттах хIаранегара Ханиева Дугурхана 1341 килограмм мара шура ца яккхар. ХIаьта из шозза хIана яц аьнна кIезигагIа я хьалхалаттачар яьккхачул. Хаттар отт: вIалла а вIаштIехьа доацача цу гIулакхага хIана хьежабац ферме? ТIехьайисача Д. Ханиевана а кхычарна а новкъостал хIана даьдац хьалхалаттараша?

Дика къахьийгад шура яккхарен пачча хьалкхента йохкарен шера план шозза дукхагIа хIана яьлц аьнна кхоачашъяьча шурий комплексерча хьайбаш леладераша а. Красностепной фух долча духхьашк» дахкача хIара шинаргара 1750 килограмм шура яккха шера план йолаш, комплексе 2300 килограммага кхаьчар.

Тахан комплексе эзар гаргга къона доахан да, шиь бIаь совгIа етт а болаш. Комплекса коллективана керте латт Чиитаев Ризван. Вешта, из ва леттача доахана Iул эргалахар духьа шинараш кхедара керда вIашагIъеллача № 5 йолча фермана кулгалдеш а. Дикача фух долча шоай доахана Iодаь 400 совгIа шинарг да ферме хIанзле а хьалкхедеш.

Деттача доахана Iул эргалахара 900 гаргга шинаргаш кхелу Чаниев Султан заведующи волаш йолча цхьоалагIча ферме а.

«СЕРЕДНЯКАШИ» ТIЕХЬАБУСАРАШИ

«Середнякех» я Костоев Уматгире кулгалдеш йола шоллагIча шурий - товарни ферма коллектив. 540 фуражин етт а юкъе болаш долча 663 бежана Iунал деш ба доярказши скотникаши. Хьайбаш леладерий социалистически яхье хьалха хилара мел эша хьалаш долаш я из коллектив. Цига хьалъьй колхоза дерригача деттача доаханна тоадаьча доакъарашца кхоачам бе низ кхоачаргболаш йола йоккха доакъара кухни. Цхьабакъда, хьалъяь яьннаяле а, болх бе йолаялийта еза ха тIехъяьннай цу механизированни комплекса. Хьаштдоацар да.

Еррига колхоз, хьайбаш леладу дерригa дакъа тIехьашкахьа юхаувз Галаев Махьмад - Гири заведующи а волаш йолча эггара йоккхагIча 4-ча МТФ коллективо. Бетта етт 663 ба цу ферме. Цхьабакъда, царех хIара Iаттагара юкъера лаьрхIача 10 бетта яьккха шура 1,5 эзар килограммал кIеззига совгIа мара хилайзар. Кхы дукха тоаленна хIама хилайзар е ноябрь бетта а, е декабрь болалуш а. Цудухьа доацалтеш 1983 шера цу деннална яьккхачунца нийсйича 1984 шера 2 декабре кхаччалца яьккха шура цхьа тонн совгIа кIезигагIа хилар.

Кхыметтел йиъагIча фермерча хьалхалаттача доярка Астамирова Ленас а дIаладахача шера 11 бетта ши эзар килограммал кIеззига совгIа мара шура яьккхаяц шийна тIачIсагIбаьча 24 Iаттах хIаранегара. ТIаккха тамаш е хIама дий, шура яккхара эггара тIехьаюсача доярас Евлоева Мовлатхана ший групперча 28 Iаттах хIаранегара цхьа эзари ах эзари килограмм совгIа мара шура яьккхаяц аьнна? -

КХОАЧАМАШ ОАРЦАГIДОАХ

Шурий-товарни фермашкарча кхоачамбоацараша, бакъдар аьлча, чIоаггIа сахьувзаду колхоза кулгалхойи партийни организацеи.

— Тхона дика бIаргагу оахош теркал ца деш дисараш а тхоай кхоачамбоацараш а, — дег чу бохам болаш йоах колхоза председатела Ю. Зиборова. — Цудухьа тхоай ма хулла уж дIадаха гIерташ доахк тхо.

Шин сменагIа болх бу хьайбащ леладераша шурий комплексе. Деннен бийсанне кхозза детта болабеннаб доахан. Иштта деннен бийсаннен кхозза деттаргдолаш, цехово - поточни методагIа болх бе йолалуш я вокх фермаш а. Скотникаш деттача доаханна Iунал дикагIа де баьннаб, ах бийса яьлча кхы тIа а доакъар дехк доаханна. Кортамукъа хийца леладеш ха йоаккхийт доаханга. Тоа а дий тел царна доакъар.

Хьайбаш леладерашта моральни материальни поощрени яра дика ниич а яь вIашагIъелла система я колхозе. Керттердар — яхь. Ханханнахьа ю цун итогаш. Хьайбаш леладечун ди белгалдаха оттадаьд. Цу дийнахьа ахчан премеш, Сийлен грамоташ, цIе вымпелаш тел хьалхалаттарашта. Центральни усадьбе цар сийна урагIйогI къахьегама сийлен байракх. Царех дола хIамаш дувц «къахьегама листовкаш» тIа, «молнеш» тIа, моттигерча радио чу гIолла. Дукхача хьайбаш леладераша мах боацаш а чухьнахьарча маьхах а путевкаш тел санаторешка, дом отдыхе баха, туристически походашка кхуал.

Цу дерригача хIамаша, вIалла шено а йоацаш, гIо ду шурен дулхи дукхагIа дахара. Колхозе деннен бийсаннен йоаккха шура 8 эзар килограммага дIакхоачаш латт. Тоалуш йоагIа цун товарность а.

— Хьайбай боахаме хIанз а Iалаьмате дукха да пайда эцанза диса кхоачамаш, — аьлар Ю. Зиборова. — Уж оарцагIдоахаш да тхо. Хьайбай боахама лоархIамегIарча участкашка дIанийсбаьб коммунисташ.

П. ХАЛУХАЕВ.

Хоржамашта накъадолхаш

ХІАРА САГАГА ДІАКХОАЧАШ

КПСС МагІалбика горкома пропагандан агитацен отделе тхога аьлар районе халкъа депутатий Советашка хоржамаш дара кийчо яра болх дикагІа дІаоттабьраш-та юкъе я Йоккхача Ачалкхерен Кердача Редантерен агитцентраш, аьнна. Цар балхах лаьца тха къамаьл хилар «Алханчуртский» совхоза парткома секретараца М. Точиевца.

— Тха совхоза чуйоагІаш йиъ юрт я, царех хІаранахьа агитцентр а я, — дувц парткома секретара. — Массанахьа дика дІаболабаьб хоржамашта кийчо яра болх. Бахача наха юкъе беча кхетама балха планаш оттаяьй, уж парткома заседане чІоагІъяьй. Хоржамашта хетаяь гойтара, агитаци кийчъяьй. Агитцентрий советаш вІашагІъехкай. Царна юкъебоагІа юрташкарча Советий исполкомий председателаш, цехови организацей секретараш, агитцентрий кулгалхой, агитатораш.

Къаьстта дика кийчо яь, хоза тоаьй кулгалдеш С. М. Чапанов вола Йоккхача Ачалкхерча № 17 йолча юкъерча школера агитцентр. Харжархошта мел ашар вІаштІехьдаьккхад ункхаза. СССР, РСФСР, Нохч-ГІалгІай АССР Конституцеш, хоржамаш дарах йола Положенеш, кхыдола литература да кхаь меттала — эрсий, нохчий, гІалгІай. Сийлахь-йоккхача Коталон 40 шу дизара, КПСС XXVII съезда, хоржамаш хулача деша кердача къахьегама толамашца накъаахара тІахьехаш лозунгаш, плакаташ я. Массанена гургйолча хьалтеха агитцентра балха план, дежурство лелаяра график я.

Агитцентра чубоагІа юкъерча школа, ПМК, совхоза агитатораш. Царех хІаранега юртара нах баха шо-шоай участкаш я, царех хІаране декхараш белгалдаьхад. Дика дІаболабаьб цар шоай болх.

Кхозза — диазза шоай участкашкара харжархой болча хиннаб уж. Царца къамаьлаш даьд укх шера феврале хургдолча хоржамех, советски хоржамий системах, Сийлахь-йоккхача Коталон 40 шу дизарах, фашисташ лелхабаь МагІалбике мукъаьккха 42 шу дизарах, кхыча темаех. Харжархой спискаш оттаяьй. Эггара хьалха кхадж тоссараш белгалбаьхаб. Царца ше къаьстта болх бу агитатораша.

Хьинар кхо ца деш, массанена шоашкара хьокхам гойташ харжархошцара политически-кхетама болх лелабеш хьабоагІа агитатораш школа завуч Л. Кулбужева, хьехархо І. Галаев, совхоза нормировщица М. Чемхильгова, дуккха кхыбараш. ХІара сагага дІакхоачаш, цо ший дагардар хьахойташ ба уж.

Иштта дика вІаштІехбаьккха дІаоттабаьб хоржамашта кийчо яра болх заведующи Т. Х. Цуров волча Кердача Редантерча агитцентра совето а. Укхаза харжархошта юкъе политически-кхетама болх дика лелабарца белгалбаьнна ба агитатораш № 5 йолча юкъерча школа хьехархой Аспиева Мовлатхан, Местоева Зарета, библиотекарь Льянова ПаьтІамат, № 24 йолча бархІ шерарча школа завуч Льянова Диба, кхыбараш.

«Алханчуртский» совхоза партийни организацена чуйоагІача йиъ а агитцентра агитатораша хьинаре дакъа лаьцад хоржамашта хьалхара собранеши совещанеши чакхйоахача. Вай союзни а автономни а республикай Лакхехьарчен моттигашкарчен Советашка депутаталла харжа белгалбаьхаб толашагІбола къахьегамхой викалаш.

Цар вахара никъ харжархошта дІабовзийташ, района кулгалхошца юрташка баха нах вІашагІкхетара кийчо еш, хьалха хинна наказаш мишта кхоачащдаьд къоастадеш, наха къувлашдар фуд, хьожаш, цар предложенеш гулъеш ба хІанз агитатораш.

Цунца цхьана цар тохк хоржамий участке кхадж тасса бокъо ярий спискаш, къоастабу хоржамаш хулача дийнахьа цІагІа ца хила тарлураш, эггара хьалха кхадж тоссараш, цамогаш болаш новкъостал эшараш.

Цу дерригне лоархІам баро таро лургья Советашкара аргІанара хоржамаш толамца чакхдаха.

А. БАСИЕВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совете

ДИЙЦАР— ЛОАРХІАМЕ ДОШ

Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Совета президиум ший аргІанарча заседане хьежар РСФСР Лакхехьарча Совете, Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совете, Нохч - ГІалгІай АССР халкъа депутатий моттигашкарча Советашка деча хоржамашта кийчо яр, Гудермесски Урус - Мартановски районашка мишта латт яхача дешага.

Президиумо белгалдаьккхар, Гудермесскии Урус-Мартановскии районашка хоржамашта кийчо яр политически а къахьегама а хьинар айденнача хьалашка, КПСС ЦК апрельски (1984 ш.) Пленумо, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста К. У. Черненкос хьалхашка оттадаь халкъа депутатий Советий болх массе оагІора тоабара декхараш практически кхоачащдара лостаме чакхдоалаш хилар.

Гудермесски городскойи Урус - Мартановски районнии Советий исполкомаша чІоагІ а даь кхоачашду хоржамашта кийчо яран уж чакхдахаран тІадерзадаь дола организационнии массово-политическии гІулакхаш, Законо хоадаьча ханашка къоастаьй моттигера Советаш харжара йола хоржамий округаш, чІоагІ а яь нахала яьхай районий, поселкай, юртий хоржамий комиссей составаш, городеи районеи халкъа депутатий Советаш харжара йолча окружной хоржамий комиссей составаш, хьаьий хоржамий участкаш, вІашагІъехкай участкови хоржамий комиссеш.

Къахьегама коллективаша, Законо шоашта еннача бокъонех пайда а ийбеш, шоай дикхагІа бола викалаш увттабу Советий депутаталла хержара кандидаталла.

Хоржамий участкаштен агитпункташтен помещенеш хьожаяьй, царна художественно - политически оформлени еш латт. Юртий Советий балхахошца инструктивни совещанеш яьй.

Цунца цхьана теркам тІабахийтар заседане хоржамашта кийчо ечарча кхоачамбоацарашта. Эсала бийзаб из болх советскии боахамеи органий, торговии, общественни кхачан, быта служба, коммунальни боахама предприятей, медицинскии социально - культурнии учрежденей, бахача наха гІулакхаш де дезаш йолча кхыча предприятей болх тоабара декхараш къестадарца. Райисполкомеи горисполкомеи дуккхача отделий, кхыча организацей (киностета дирекце, райпо, кхычар) йолаш яц хоржамашта кийчо яра де лаьрхІача гІулакхий планаш. Халкъа депутатий юртий Советий исполкомаша эсала тІахьожам лоаттабу бахача наха эша гІулакхаш деча учрежденештен организацештен.

Доккхий кхоачамбоацараш да юрташкарча тикай балхаца. Дуккхача тикашна телхаю советски торговле бокъонаш, доацаш да наха чІоагІгІа хоатташ дола товараш, кхоачам боллаш яц ассортимент.

Культура учрежденеш хІанз а дІаэтта яц массово-политически балха центраш хинна. Царех дуккхачарна чу шийла я, кІезига чакхдоах массови гІулакхаш, вІаштІехьдахад лекцеш ешилга, докладаш елга, хаттарийи жопийи сайренаш чакхйоахилга.

Республика Министрий Совета президиумо хьадийхар Гудермесски городскойи Урус - Мартановски районнии къахьегамхой депутатий Советий исполкомашкара кхоачамбоацараш дІадахар, хоржамашта массе оагІора кийчо елга Іалашдара тІадерзадаь кхы а гІулакхаш дар.

1985 шера 1 февраль хьатІакхачале яьаккха еза хоржамий участкашта ремонт, Іалашъе еза эшача хІамашца, е еза художественни оформлени, яь чакхъяккха еза телефонизацин радиофикацин, дилла хила деза хоржамий участкашка дежурство, лорае еза уж дийнахьа а бус а. Лакхбе беза уж баххача моттигашка наха юкъе болх белга вІаштІехьданкхара даьнъера клубай, библиотекай, культура кхыча учрежденей лоархІам, еша еза общественно - политически темаех лекцеш, е еза докладаш, чакхъяха еза тематически сайренаш, гражданий собранеши сходаши, къахьегама сийлен цІейш, парте, тІема, къахьегама ветеранашца вІашагІкхетараш. Уж гІулакхаш дара юкъеувза беза халкъа боахама специалисташ, производстве хьалхалаттараш.

Исполкомаш декхарийла я шоай отделаша, паччахьалкхен организацей кулгалхоша харжархошта хьалхашка отчеташ елга вІаштІехьдаккха. Іалашде деза гражданаша телача предложеней, еча критически замечаней, деча лоткъамий, телача заявленей учет лелаелга а царга хьожилга а.

Іалашде деза советскии боахамеи органий, торговле, общественни кхачан, быта служба, коммунальни боахама, медицински, бахача наха эша гІулакхаш де дезаш йолча кхыча предприятейи организацейи болх тоабарца дувзаденна дешаш оперативно къестаделга.

Министрий Совета президиумо тІадиллар республика халкъа депутатий Советий ерригача районнийи городийи исполкомашта Советашка деча хоржамашта кийчо яран уж чакхдахаран тІахьожам лоаттабелга Іалашдар, райисполкомийи горисполкомийи отделий, хоржамашта кийчо ярца дувзаденна дола гІулакхаш де дезаш йолча районни организацей бехктокхам лакхбелга.

КХОМ БЕ ЭНЕРГОРЕСУРСАЙ

Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Совета президиумо иштта дийцар топливно-энергетически ресурсаш кхояра задапеш кхоачашъярах дола дош.

Белгалдаьккхар, дуккхача министерствашца, ведомствашца, предприятешца, организацешца, горисполкомаша, райисполкомаша доагор, энерги кхояра даьнъера шоашта оттаяь задапеш кхоачашъелга Іалашдеш ца хилар, резерваш лехаран царех пайда эцаран, йовшъяраш кІезигьяра эсала оарцагІйоах къахьегама коллективаш, чакхдахац энерги кхоеш йола техникеи технологии производствана юкъекхухьилга сихдара, нормировани еча, энергоресурсаш дІаахийтара учет лелаеча хила езаш йола порядок оттаяра тІадерзадаь дола гІулакхаш.

НГІАССР Министрий Совета президиумо тІадиллар министерствай, ведомствай, предприятей, организацей, городийи районнийи исполнительни комитетий кулгалхошта коллегей, Советий исполкомий заседанешка топливно - энергетически ресурсий кхом бара заданеши социалистически декхараши кхоачашдарах долча дешага хьажар, оттаяь энергоресурсашта расход яра нормаш телхаяра бахьанаш гучадахар, доагорах, электрически йовхален энергех, шоззалагІа юкъекхувлача ресурсаех пайда ийбара эффективность ондда лакхъяра тІадерзадаь гІулакхаш дар.

Де деза энерги кхояра технологеши оборудовании, пайда ийбеча электроэнерге учет лелаяра йола автоматизированни системаши прибораши кхы а шерагІа юкъекхувлара тІадерзадаь гІулакхаш. Цу гІулакхашта эггара хьалхагІа хьожае еза хиланза яргІйоаца капиталовложенеши гІишлош яра монтажни балхий лимиташи. Лакхбе беза энергопотребляющи оборудоване технически эксплуатаце боарам, цІенхаштта кхоачашъе еза цун балха режим, Іалашде деза цу оборудованена ханнахьа а дика а ремонт елга.

Тоабе жилищно - коммунальни боахаме, юрта боахаме, торговле, бахача наха гІулакхаш деча сфере, гІишлош еча, транспорте топливно - энергетически ресурсаш дІаахийтара нормировани яран цу ресурсай кхом баран тІаберзабаь болх, дикка шерде доагори энергии дІаахийтара йола Іилмани кІийлен тІа латта нормаш юкъекхувлар, фактически хІанз кхаьчача расходий удельни нормала тІех а ца йоалийташ.

ДЕКХАРАША ДІАДЕХХАЧА ТАЙПАРА

Хургдолча хоржамашта кийчо яра беш бола организационни а политически а болх хийцца дІахьош ба Назрановски районе. Йиллача хана вІашагІ а ехха районни газета тІа кепатехай ерригача хоржамий комиссей состава. Чакхъяьхай РСФСР, НГІАССР Лакхехьарча Советашка районни, городской, юртий Советашка, массанахьа санна, депутаталла харжа кандидаташ белгалбахара а уж хьаллацара а хоржамашта хьалхара собранеш хиннай, хІанз еш я окружной совещанеш.

Хоржамашта хетабаь беш бола беррига болх ший хаьдда лостам болаш хилийтар духьа КПСС райкомаца цхьана а къаьстта а тайп-тайпара оргмероприятеш яьй райсовета исполкомо. Керда шу хьатІаотталехьа гулбир керда хьаьъча ерригача хоржамий комиссей председателаши секретараши. Цул тІехьагІа парторганизацей секретараши цхьаболча боахамийи предприятейи кулгалхойи вІашагІтехар. Царна хьалхашка йоагІ-йоагІача этапагІа бе безача балхах лаьца къамаьл деш хилар парте райкома организационни отдела заведующи И. Муцольгов, кхыбараш.

ХІаьта укх деношка районерча ерригача агитпунктай заведующеш, юрта Советий председателаши секретараши гулбаьбар Назранерча СГПТУ-14. Цига уж вІашагІтохар цар агитпункт гойтара агитацеца кийчъярга, цар агитколлектива бу тайп-тайпареи шерреи чулоацам бола болх вІаштІехьбаккхарга диллача кхычарна хьокхаме оттае могаргйолаш йоландаь. Фусамдаьша шоаш гІулакх мишта оттадаьд дІа а гойташ ,семинара хьисапе чакхъьккхар из мероприяти. Дика вІаштІехьбаьккхаб училища коллективо Коталон 40 шу дизара хетабаь лелабу болх а.

Иштта, харжархошта безаме хетаргдолча тайпара дика кийчъяь а чуйиша шоай болх беш а я Яндарерча № 2 йолча юкъерча, бархІ шерарча, Назранерча № 1 йолча юкъера школашкара, АМООС-ра хоржамий комиссеши агитколлективаши.

ХІанз кандидаталла оттабаьча нахах йола материал гулъеш латт. Царна регистраци яьчул тІехьагІа, шоай сурташ а долаш, уж шерра дІабовзийтаргболаш массанахьа «Вай кандидаташ» яха стендаш кийчдаьд.

Укх деношка харжархой спискашка юха хьожаш, микроучасткашка дІа а ухаш, беседаш чакхйоахаш ба комиссей членаши агитатораши.

Бакъда, ниййса хургдац массанахьа из гІулакх цхьатарра дика вІаштІехьдаьккха дІахьош да аьлча. Цхьайола хоржамий участкаш, агитпункташ лерттІа кийчъянза, безаме, сапаргІата гІулакх дІадахьара эша хьалаш долаш яц. Из ала йиш я Дошлакъий-Юртарча клуберчох, ЖІайраха, ОлгатІе, цхьацайолча кхыча юрташка телефонаш ца хилар бахьан долаш рацеш оттаергйолаш я.

В. КАЛАШНИКОВА,
Назрановски райисполкома бехктокхаме секретарь.

ДАИМ ХЬАЛХА ЛАТТ

ЦхьайтталагІа пятилетка дІайолаелча денз республикерча мехкдаьттахошна юкъе яьржача социалистически яхье даим хьалха латташ хьабоагІарех ба Октябрьски революце орден лелаеча «Старогрознефть» НГДУ мехкдаьттахой.

ХІанз Советашка хулача хоржамий сийна къахьегама вахте а этта заданел совгІа мехкдаьтта а доахаш бІубенна къахьегаш ба уж укх шера а.

Уж дог тийша ба дерригача технико - экономически хьокхамий пятилетка задани а шоаш ханал хьалха кхоачашъергхиларах. Цу гІулакха тешалдеш да соахка цар даьха къахьегама толамаш а. Паччахьалкхен планал совгІа даьккхар 102,5 эзар тонн мехкдаьтта, ехкар кхо миллиони 400 эзари совгІа сома маьха товарни продукци. Къахьегама овсарле лакхъяра задани 2,6 процент тІеххоачашйир цар.

Укх пятилетка шерашка НГДУ промыслашта юкъе яьржача социалистически яхье хадданза хьалха латташ хьайоагІарех я Кузьмин Анатолий Владимировича кулгалдеча ййлагІча промысла коллектив. Духхьал цо ше дІадахача шера планал совгІа даьккхад 84500 тонн «Іаьржа дошув».

Б. КОСТОЕВ.

Великобритане низ болаш боагІа кІора промышленноста кхоане бахьан долаш, къахьегама бокъо яккхар духьа горнякаша къонахчал долаш лоаттабеча къовсамца солидарность йолча кампанега.

Берригача мехка демонстрацеш хул, дІахо а кхачан продукташи ахчен гулдеш латт забастовка еш болча шахтерашта.

СУРТА ТІА: горнякаштен цар дезалаштен долча новкъостала ахча гулдеш ба.

Л. ПАХОМОВАЙ, А. ДЕМЧЕНКО сурт. **(ТАСС).**

ЮХА А «ШИЙЛАЧА ТІЕМАГА» БОВЛА ГІЕРТ

Шовзткъе иттлагІча шерашка, «шийла тІом» сихбеннача хана, европейций психологена Іалаьмате чІоагІа влияни йора американски фильмаша. ДукхагІча даькъе дика хиларца белгала йоалаш яцар из продукци: художественни оагІонга диллача геттара эсала дар ленташ, хІаьта цар чулоацам хьаьръяьнна антикоммунизми антисоветизми яр.

Вьетнаме бІеха тІом латтача хана ВІашагІкхийттача Штаташка кІезига хьувкхацар американски военщина гІулакхаш хестадеш дола фильмаш. США историе чухьа турпалеи сийлахьеи ха санна бувцар цар тІа тІом. Цхьабакъда, бухсоццача кхаьчача, царех тешанзар е европейски а, е американски а зритель.

ТІаккха Европе хьачумохкадир аргІанара бІарчча цІов американски пропагандистски фильмаш. Царех цхьанне — «Красная заря» яхачо — ВІашагІкхийттача Штаташка боккха толам баьккхар из хьадаьрийи чакхдаьхарийи. ХІанз английски экранаш тІа гойташ да картина. Шерра дІакхайкаду из. Каст - каста пресса тІа араювл из хестадеш йола рецензеш. США-на советско - кубинско - никарагуински «чухьалхара» хьакъехьара фантастически приключени морг да фильм.

«Красная заря» дІадолалу советски парашютни десант Америка цхьан сатийнача провинциальни миІинге Іойоссаяра эпизодагара. Парашютисташ Іобосс школана гаьна боаццаш. Эггара хьалха эрсий салташа топаш тох Іаьржа цІока долча директора, цул тІехьагІа пулемет етташ боабий дІабоах беррига дешархой. ДІахо болхараш а беррига оапаш ба.

«Таймс» яхача лондонски газето яздy: къоал деш, низаш деш а боабеш а, книжкаш доагадеш, школаш йохаеш, бераштa топаш етташ бола къиза гІаьрахой санна гойт фильма тІа эрсий, кубинцаш, никарагуанцаш. Цу «Таймса» мукІарал де дийзад, «фильмо, шеко йоацаш, террористически акташ яра американски школьникаш тІахьехаш, мехкарча кагирхошта шовинистически гоамал йола уйла чуйоссаеш хилара».

Белгалдоалаш хІама да, фильма тІа советски, кубински, никарагуански бІу США салтий бокъонца Вьетнаме лийннача тайпара лелаш хилар.

Дукха ха йоацаш гойтад лочкъаваь американски кІаьнк кІалхарваккха аьнна гаьнна советски територе тІа хьачу а ена США вертолето ший гІулакх чакхдоаккхача юкъагІа советски тІема-фе базана дов деш дола картина. Иштта гойтад чакхдаллалца къизал йолаши низаш деши дола американски наемникаша африкански латиноамерикански мехкашка леладеча «турпалча» гІулакхий хьакъехьара фильм.

ВІашагІкхийттача Штаташкарча деналеча кагийча наьха гІонца дуне «цІебарех» кІалхардаккха дезаш хилара тхо тешаде гІерт американски пропаганда.

Цулухьа да кхераме цу тайпара пропагандистски ленташ. Цар кхайкабер гІойла низи укхаза «патриотизм» оалаш йола къизали я. ХІаьта цу хІамаша кердача «шийлача тІемага» дуг дуне.

Джеймс ОЛДРИДЖ,
английски яздархо.
(АПН).
Лондон.

ДИКТАТУРАЙ ГАДОАХАРАШ

«Къеста а беш де доал» яха имперски принцип ший варианташ йолаш хинна хиннай. Царех цаІ хеталу «ВІашагІа а бетташ де доал» яхар. Духхьал цо яххача тайпара «вошал тессад» Вашингтоно ший полушарерча эггара реакционнегІа долча низашта — израильски сионисташтеи центральноамерикански «гориллаштеи» юкъе!

Картера хана денз доладенна хьадоагІаш да из. Цу ханарча США президента КІайча цІагІа ше хинна ха белгалъяьккхай массе метте «сага бокъонаш, миччахьа телхаеш уж яле а, лораярца». Вайна ма харра, Вашингтонера сага бокъоний «гадоахараш» вІалла а сагота хиннабац Іарбий лаьтташ тІа израильски гІаьрахоца е къулбехьенафрикански расисташа уж телхайора аьнна. МеткІаьлеех вІашагІъеллача цу пропагандистски кампане ирал, хоаш ма дарра, социализма мехкашта духьала ерзаь яр. Из «объективни» хетийтар духьа, «гадоахарашта» юкъедихьадар диктаторски режимаш а йолаш долча центральноамерикански мехкий, масала Гватемала, халкъаш. КІайча цІено массанена а хоаш хьаккхайкадир цу «банановни республике» сага бокъонаш телхаеш хилар, цунна телаш хинна герзаш юхасоцадир... из декхар ший эггара кхоачарагІча доттагІчоаи цхьоагІонхочоаи — Израила дІатІа а дилла. Цу тІеххьарчун-м, бакъдар аьлча, довш хІама мичад: тІах аьнна болча «Сиона тІемахой» пхьарсаш голингашка кхаччалца маьршача палестинцийи ливанцийи цІеша диза да. Юххера а «берзалой а йизза я, жа а бІарчча да». БІарчча я ший конгрессацара американски администраце «дика» отношенеш, йиза я шоай продукци маьхала яккхара керда рынкаш кхаьча израильски Іоашала концернаш.

Вашингтонски «керий» лергашка мерза музыка а хинна бийкар цу хана Израила экономика координаце министра (1981 шера август) Меридора США администрацега баь тІахьехам: «Юкъарчал доацаш тхога тхоашка герз дохкалургдолаш йолча регионашка тхоца конкуренци ма лелаелаш... тхона йиталаш уж. Аккредитованни волча викалга гІолла бохка тІема кхоачами тІема техникеи. ХІаьта шун аккредитованни викал Израиль хургья».

Цу тайпара, Центральни Америка диктаторашка шоашта мел эша герз кхоачар Израилгара, шоай халкъаш Іазапе лоаттадара политика чакх а йоахаш.

«Индастриас де авиэйшн исраэле» (ИАИ) яхача израильски компанеца йоккха контракт яь регионе эггара хьалхара паччахьалкхе Сальвадор яр. Цу хана денз Израила эггара гІойленагІа болча клиентех цаІ ба из мохк. 1972 шерагара 1980 шерага кхаччалца Сальвадоро арахьара ийдеча дерригача герзех 80 процент израильски поставкашта доагІача даькъа кхоачар. Цул совгІа, Израило, военни инструктораш ухийт Сальвадоре партизанашта духьаларча операцей методаш правительственни бІуна Іомае. Шин мехка юкъера бувзамаш кхы а айхагІа хилар соахка август бетта президента министра Хосе Герреро керте лаьтта сальвадорски делегаци Тель-Авиве енача хана.

Кхы кІезигагІча зуламе дац Гондурасаца Тель-Авиво леладу гІулакхаш а. 1980 шера а тІехьа елар Израило цу режимана «Супер-мистер», «Арава» яха самолеташ, бронетранспортераш, йоккхий топаши минометаши, хІаьта иштта дуккха кхувса герзаш а. 1982 шера декабре Израило цу мехка дІаелар «Кфир», «Мистер-4» яха самолеташ — 100 миллион доллара маьха. ТІаккха юххера а, ший ВВС инэага диллача Центральни Америкерча дерригача вокха мехкел тІехъяьннай Гондурас. Цу хана Гондурасски эскара командующи хиннача инарала Альварес Мартинеса гуччахьа хьаккхайкадир, Израиль — «из герзах дика тоаенна дипломатически цхьоагІонхо я», аьнна.

Гватемала диктаторски режимашта цаІ мара йоаца гера лоаттадеп яр Израиль. Соахка январь бетта гватемальски эскара генеральни штаба начальника Эктор Лопеса эхь ца хеташ йоахар, «Израиль — керттерча даькъе герз телара номер цаІ йола Гватемала доттагІа я».

«Арава» яха самолеташ, «Рей-МК» яха танкаш, 81-миллиметрови минометаш, базукаш, гранатометаш, «Галил» яха топаш, радарни бувзама системаш, «Дабер» яха тІема кемаш, «Ремингтон», «М-1» яха топаш — дийца варгвоацаш дукха да наьха цІий Іоухийтача Мехи Викторесa режимана мел эш тийнна массе тайпара герзаш.

Цхьабакъда, Израиль Гватемале чуйолар герзаш теларца чакхдоалаш дац. 1980 шера кулгаш яздир израильско-гватемальски соглашенена. Цунга хьежжа Тель-Авиво декхар тІаийцар юрта боахама дешашта бола специалисташ Гватемале бахийта аьнна, хІаьта наха хьалашка уж ба а моттийташ мехка хьабаьхкараш гІайттача наха духьала йоахаргйола гватемальски эскара лаьрххІа отрядаш кийчъю инструктораш бар. Израильски экспертий кулгалца мехка болх беш я тІема бувзама школа. Юрташкахьарча моттигашка военизированни юрташ ехк израильски «специалисташа», Іарбашкара дІадаьхача лаьтташка Тель-Авиво хьалъеш йола «кибуцеш» санна а йолаш. Цу дерригача дешашта кхы дикагІа хьехамчий гватемальски режима, белггала бакъ а долаш, корабоагІаргбац.

Израило Вашингтона чІоаггІа гІо ду революционни Никарагуа законни правительство дІаякха лаьрхІа цун политика чакхйоахача. Цу хьакъехьа хоам бир Эй-би-си яхача американски телекомпане. Из бакъдир Коста-Рике политически гІулакхашта лийца боахкарашца солидарность йолча комитета координатора Генри Хуберта а. Цо белгалдаьккхар, никарагуански халкъ дехкача Эден Пастора контрреволюционни бандаш Вашингтонои Тель-Авивои хьаллоаттаеши ахчанца Іалашъеши хилар. Ший хана, Израилгара 500 автомат ше дІайиццача, Пастора хьакхайкадир, «укх тайпара совгІат дергдолаш ЦРУ е израильтянаш мара бац» аьнна.

Белггала бакъ да, цу тайпара «совгІаташ» ца телаш хилча е предателий а, е диктаторий а тахан йиш йоацилга. Халкъа эгІазало ший талгІи тІехь-тІехьа дорхагІа етт йохнаешача, юхейиса «аргумент» — шоай къамашта духьалара геноцид — юкъеяьккхача режимашта.

Иван ПЕТУШКОВ,
Владимир ПАРАМОНОВ,
АПН соб. корр.
Манагуа.

Израильски ІаьдалагІа «машаре оккупаци»

Город Хевроне — доккха маьждиги Сулейма-пайхамара каши долаш йола бусалба наьха езача ший моттигах цхьанахьа — бахача, Іарбашха болча нахах укх массехк шера гІерташ ва раввин Левингер—Америке ваь израильтян керте латта цхьа израильски экстремистски группа. Города центрера Іарбий араховса а цига жугатий квартал хьае а безам ба экстремистий.

Города гоннахьарча гувнаш тІа бетонни блокгаузашта юкъе баха Іарбашха бола нах тІехь-тІехьа кхетаде баьннаб шоаш израильски эскаро лораеш йолча кІийлен тІа ийсбеннилга. Палестински территореш «машар тІехьа» дІалувцара израильски тактика сов чоалхазне я. Города центре израильски чаьтар Іотехача кхоачам ба из цу сахьате герзашцарча низаша лораеш йола израильски территори я аьнна хьакхайкаяра. Иштта, метра тІехьа метр йоаккхаш, доакъош доахаш дІа а яьккха, израильски квартал яьй массаза а палестински хиннача цу города центрах.

Израильски дезал чуховшабаь цІеноШ, кхетадеш ма дарра, хІанз а тІехьа латташ да, царна гоннахьа хьалъяьй герзах тоабеннача израильски салташа дийнахьа а бус а ха деш йола вышкаш.

Хевронн палестински израильски кварталех латтача мозаикана тара я хІанз. Уж чІоагІагІа долча эскаро лораеш я, оккупаци ла ца а могаш. Іарбий кхычахьа баха дІабахарга доглоахаш ба цигара жугатий.

Иштта моттигаш нийслу хІанз дуккхача палестински нах бахача пункташца. Медицински болхлой группаца со хиннача Дахрес (20 эзар сагвахаш) яхача юрта израильски ши колони чуеллай. Хевроне а санна, баха баьхка израильтянаш тоабаш а яь улицашка гІолла хьал-Іоухаш лел духхьал цаІ мара кхы гІулакх а доацаш — шоашка мел герз да дІакьокхар духьа. Сона дийцачох, гІаьра уж группаш Америка ВІашагІкхийттача Штаташкарча жугаташа хьакхухьийтача ахчах ях.

Цхьабакъда, цига баха палестинцаш кхычахьара цхьаккха тайпа новкъостал долаш бац. ДукхагІбараш къе бах, дуккха бараш е байна дІа а ца боалаш, е баьха хьа а ца боалаш бах. Профсоюзни активистех цхьанне Смаила дувц, хьабе болх ца хилар бахьан долаш хьал кхы а дукхагІа телхад, яхаш. Хьабе болх боацарий цхьан группаца къамаьл даьд аз. Фу новкъостал ду шоана аьнна аз хаьттача, батамаш а эза белакъажар мара кхы жоп даланзар цар.

Сов чІоагІа шоаш къийбалар бахьан долаш кхы даха дог ца хиларах дийна низ санна шоай бохка аьле рынке болх дуккха палестинцаш. ХІара ІуйрийІа бІаьш ух уж Беэр-Шева е Иерусалим яхача городий базарашка шоаех Іуй е юрта боахама болхлой бaь моллагІча цхьан вІаьхийча сага шоаш чуоттабарга догдоахаш. Эцараша дукхагІча даькъе херкараш мах кІезигагІа тела йиш йола кхувшбоагІараш ба.

Ца хезача тайпара йола антисанитари йоалл город Хевроне. 20 эзар саг вахача метте цхьаь цаІ больница е поликлиника яц. 1000 берах 35 ла.

КІиранна цкъа кхычахьара лор воагІача медицински пункте хилар со. ЮвргІаш а эхка дІакъоастадаь цІен дакъа да из. Менге тІа елхаш ягІа цхьа кхалсаг. Доктора йоах, хьона де цхьаккха тайпа новкъостал долаш вац ше. Кхалсага грижа я. Операцеш еш йола моттиг эш, хирург эшЕ из а яц, е вож а вац. ХІаьта, пагахьа санна хилча а, операци ярах мах бали саг вац. Кхы а халагІча хьал тІа отташ а кхыметтел леш а нийслу моттигаш: масала, Іайна аппендицит. Саха, йоах доктора, ужжамогаш бусалба наьха больнице — Иерусалимерча богадельне дІахьежабу, Вешта, цига а, укхаза мо мара, ахча ца хуле новкъостал де тигац унахошта.

Франсуаза ЖЕРМЕН-РОБЭН,
французски журналистка.
(АПН).

Поэзе мехка

ЧАХКИЕВ Капитон.

УНАХОЧУНГА

Лазар доацаш, унахціена
Со а волаш цхьа ха яр.
ДегІо Іазап токхар, аьнна,
Аз-м яьяц ціеккха гІар.

Са дега низ хилар хилда—
Со «ахІ» оелаш хиннавац.
Массаз яйнай сона Іоажал?
ХІаьта со сих къаьставац.

Цхьацца бахьан хилда
цунна.
Тешаргва цох гІод текхар,
Іаьржача бийсан, ціена
лешаш,
Цу урхенех никъ кхихьар.

Бала хьона байна боацал,
Дайна доацал бирса Іа.
Цудухь майра я хьа Іоажал,
Шийца текхош каша діе.

Хьай кодамца гІайгІа-бала
ДуххагІ ду Іа дезала.
Сенна велх хьо, Іазап
дувцаш,
ФуннагІ деза дего ла.

●

ГАГИЕВ Гирихан.

МИЧАРА АРАЮВЛ БІАЬСТИ?

Хой шоана,
Мичара араювл біаьсти?
Из наьна дег чура араювл,
Цун воІо укх лаьтта
Эггара хьалха
ГІа баьккхача.
Хой шоана,
Мичара араювл
Іан шелал?
Из наьна дег чура араювл,
Цун воІо укх лаьтта
ТІеххьара гІа
Баьккха баьлча.

●

АРЧАКОВ Сали

УЙЛАШ

* * *

ВоІ войя, цох дика
къонах хилар ловш,
ЙоІ йойя, хургйолаш
беркат совдувлийташ,
Лоамашка Іаьдал да бер
эггара хьалха
Дикача кхалсагага ага
дуллийташ.

Цхьаькха а Іаьдал да,
аз боча леладеш,
Лоамаро хиннавац,
хургвац цох къехкаш,
ЙоІах е воІах
дикача кхалнаьха
Е дикача къонахий
ціераш теккаш.

ВоІ ваьча нийсвелча,
из Іаьдал лоархІаш,
Ціи тилла отт со,
цох дог гІоздаьле,
Кіаьнках хилар ловш
Кайсын мо къонах,
Е тара хилва хьо
Джамалдах, аьле.

* * *

— Морхаш, морхаш,
кіай кхокхарч санна,
Селла йорт нйца шо
сенна йолх?
— Тхо біаргаяйча гІайгІа
йолча сага
Дунен чу гІозал
йолга дагадох.

— Морхаш, морхаш,
Іаьржа хьаргІаш мо,
Селла йорт нйца
шо сенна йолх?
— Тхо біаргаяйча гІозал
йолча сага
Цхьаннахьа гІайгІа
йолга дагадох.

* * *

Іилманхоша вай даха лаьтта
Доккха бога сенна герга
да йоах,
Іилманхой сий ду аз,
цхьабакъда,
Дего сона ший Іилма
хьалхадоах:

Кхо йовхале —
кхо миІинг йолаш
Ер лаьтта долга сона
шаьра хов,
Уж кхо миІинг я —
Іоваь моттиг,
Наьна кхуврч,
еза йоІ яха ков.

Бераш — вай кхоане

ДЕГ ТІАРА БАРКАЛ

ХІара Іуйрийна зов экхийташ ек берий оазаш Грозперча № 2 йолча школе - интернате. Дешара, салаІара, спорта а художественни самодеятельноста а даькъе занятеш яра йоккхий таронаш я укхаза деша дагІача берий. Интерната вестибюле хьалтеха йоахк цун дешархой вахарах дувцаш йола стендаш, фотовитринаш, кийчъяьй спортивни толамаш дахарах тешал деш йола грамотийи кубкайи выставка.

Интернате я тайп - тайпара кулга говзал Іомаяра гІо деш йола мастерскеш, лабораторешь. Йоккхача спортивни зале къонача спортсменашта мел эша гІирс ба. Каникулаш хиннача укх деношка къаьстта хозъяь яр йоккхача столове зал.

Бераш долча хьоашалгІа ух, республика цІи хеза бола къахьегамхой яздархой, поэташ, художникаш. Паччахьалкхено шийна дІатІайицад цу берех бизза советски гражданаш а болаш уж хьалкхедара, царна мел эша Іалашо яра гІулакх. Цар дай-ноаной метта дІа а этта, шоай дега йІовхал берашта дІалуш, къахьегаш ба укхаза болх беш бола хьехархой, воспитателаш.

Со укхааа нийсвеннача дийнахьа шийі берех біаргтоха венавар МагІалбике ваха Дзауров Исраьил. Школе даха ха кхачанза дола бераш долча группе я цун зІамига кхо йиІиг. Ший бераш укхаза кхачарах дувц Исраьила:

— Іалаьмате чІогІа воккхий-веш ва со се советски мехка вахаш а къахьегаш а хиларах, советски гражданин се хиларах. Цхьаккха мехка дац, сога хьаттача, вай дар санна дика Іаьдал. Къахьегама инвалид ва со, шаккхе а ког бац. ХІаьта кхо шу совгІа хьалха цхьаькха хатар хилар сона. Са бераш нана йоацаш дисар, айоа фу дергда ца ховш веха хьайзар со.

Из са бала дІабайзар тха горсовета депутата. Ший новкъосташца со волча вена, аз хьегача халонга а хьежа, ше гІо дергхиларах дош делар цо. Дукха ха ялалехьа юха а вена нана йоацаш диса са бераш укх школе - интернате хьожадарах дийцад ше, аьнна, деррига мел эша каьхаташ хьакховдадир сога.

Шек вар со цу гІулакха, тешацар сай йиІигашта наьна метта дІаоттаргбола нах нийслургхиларах. Бакъда, деррига а дика дІадийрзар. Хьадоаладир аз сай бераш школе - интернате. Дукха ха ялалехьа кхийтар со сайна хийттар бакъдоацилгах. Са йиІигашта мел эшар да укхаза: баа геттара дика кийчбаь, мерза кхача ба, ціена, кІаьда меттаm да, кога гІирс ба, тІадувха барзкъа да. ХІаьта цу деррига а согара дІадехаш цхьа кепиг ахча а дац, деррига дІадодар шийна тІайийцад паччахьалкхено. Сайх а сай дезалах а еча йоахонах дег тІара барнал ях аз тахан Коммунистически партена, Советски паччахьалкхенна. Цудухьа, 24 феврале коммунистийи парте боацарийи йохаргйоацача блока депуташ хоржаш чІоагІа дог раьза а долаш кхадж тосаргба аз.

Оаха къамаьл деча юкъа Исраьила гонахьа кхест деррига а бераш, цунна мархІалелх, хІаьта біаргашка хи тІадамаш эттача къахьегама ветерана хІаранена совгІата лу конфеташ.

— Сай дараш санна дукха деза сона ер деррига бераш, — йоах цо. — Папа оал сох акхар массане а. Иштта, сайна а ца ховш, чІогІа ираз долаш саг хиннав со.

ХьатІакхоач делкъийга хІама дуа ха. Няяй Дудушева Тамаре гІонца истолгаш тІа даа хІама дІаоттаде доладу бераша Олинцевич Томаси Теслин Алешаси. Уж тахан дежурнеш ба, хІаьта вож бераш цу юкъа телевизора чугІолла хьахьокхача «мультикашка» хьежаш багІа шоай воспитатель йолча Компанченко Раиса Михайловнаца.

Р. АУШЕВ.

СУРТАШ ТІА: 1) «Мультикашка» хьожаш дагІа бераш; 2) Ма мерза а да-их тахан кийчдаь даа хІама.

Автора сурташ.

Сцена тІа—фаьлг

Фаьлг ца безаш цхьа саг хиннавац дІаяхача замашка а, хургвац тІайоагІача хандашка а. Из да фаьлго массаза а хозадар, тоам болаш дар хоастадеш, харцдар, во дар дегаздоаккхаш, эшадеш хилар. Ишта да дунен тІа мел дахача халкъий фаьлгаш, цар багахбувцамаш. Бакъда, хІара халкъа, хІара мехка шо-шоай тайпара хул фаьлгаш. Дикадар а во дар а шо-шоай тайпара цар доашхе а, юххера хьахулар а цар бакъдар а — нийса дар котдоалашен харцдар эшаши хилар.

Из дика гучдоаккх М. Ю. Лермонтова ціерагІча республикански эрсий драматически театро бераштa лаьрхІа японски халкъа фаьлгий мотивех В. Камгина язъяьча «Мукаси-Банаси» яхача пьесах оттаяьча спектакло а.

Из фаьлг оттабаьр ва «Ленфильмера» кинорежиссер Рощин Виниамин Васильевич. Хоза костюмаши декорацеши еш из спектакль берашта кхы а чІоагІа езайолийтар ва художник Левкович Генрих Исаевич. Укхаза ек японски музыка. Цу фаьлге дакъа лоацаш ба театра къона артисташ.

ХІанзлехьа итт эзар гаргга къона зритель хьежав цу фаьлгага. Цо хьахьокх берашта из чІоагІа безабенна хилар.

А. БЕК.

СУРТА ТІА: спектаклера цхьа сцена. О-Коль роль ловзаеш я артистка Гоголева Наталья, Хикойти — Бабич Игорь.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

ФЕ ХИЛА

1976 шера денз вай мехка ара а яьнна чІоагІъеннай «Водитела квалификаци ялара, водительски удостоверенеш дІадалара, водителашта транспортни средствaш лехка бокъо ялара порядках йола Положени».

НаькъагІа леларах йола Конвенци теркал а еш, еррига транспортни средстваш — цар тайпашка, уж лаьрхІача гІулакхашкеи лехкара башхалонашкеи хьежжа, — А, В, С, Д, Е, трамвай, троллейбус, мотоколяска яхача категорешта скъалу.

Транспортни средствай цу ерригача категорешта водительски цхьа удостоверени транспортни средство лехка бокъо луш, лаьрххІа тІаоттаяь белгало (штамп) а йолаш. Белгало (штамп) цаІ хул, е массехк хила а тарлу. Цар хьахьокх категорега хьежжа укх тайпара транспортни средстваш лехка бокъо хилар:

А — массе тайпара а маркай а мотоциклаш, мотороллераш, мотонарташ.

В — езача деррига дозал 3500 килограммал тІех доацаш йола автомобилаш (наймах болх бе бокъо йолаши йоацаши).

С — деррига дозал 3500 килограммал тІех дола мовхьаш дІа-юха кхахьа лаьрхІа йола автомобилаш.

Д — пассажираш дІа-юха кхувла лаьрхІа йола а наха Іоховша моттигаш, водитела сидени йоацаш, 8-нел совгІа йола а автомобилаш.

Е — тягачаш а йоахкаш, В, С, е Д, категореех лоархІаш йола транспортни средствай составаш, нагахьа санна удостоверене тІа цу категорех йола средстваш лехка бокъо луш йола белгало яьяле. Е категоре хьакъехьара белгало янза яргйоацаш яц, нагахьа санна прицепа деррига дозал 750 килограммал тІех хуле мара. ТІехьатайса механически транспортни средстваш лелаяр транспортни средствай состав лехкар санна лоархІаш дац, цудухьа Е категори йоацаш болча водителаша а лелае йиш я уж.

Долче, хІанзарча Положенега диллача, транспортни средство (автомобиль) лехка йиш я 18 шу даьннеи водительски удостоверени долаши волча сага.

Цхьабакъда, укх шера 17 шу мара ца доалаши водительски удостоверени доацаши волча ПТУ-3 дешархочо Асомирзуев Анзора Ростов-Баку наькъагІа ший «Жигулеца» воагІаш Урус-Мартановски районе кхаьчача хана, машин лехка дика шаьрваланза хиларах харцахьча оагІорахьа а хьайза духьала йогІача легковой автомашина тІатехай «Жигули» чуваьгІа пассажир лоза а веш.

ДІадахача кІиргагІа (3 январера 10 январе кхаччалца) республика наькъашка 11 авари яьй, 2 саг ве а вувш, 11 сага човнаш а еш.

НГІАССР МВД ГАИ.

Спорт

Шахматаш

Республика шахматни клубе чакхъяьннай ВЛКСМ ЦК «КІай ладья» яха приз яккхара пионерски дружинай финальни (Нохч - ГІалгІайчен) яхьаш. Ира къовсамаш долча хьале ловзаш хьалхара моттиг яьккхар № 7 йолча Урус - Мартанерча юкъерча школа къонача шахматисташа, уж кхебеш ва спорта мастералла кандидат В. Джанар - Алиев. Цар дакъа лоацаргда Волгограде хургйолча РСФСР полуфинальни турнире.

Личии зачете дика ловзарца белгалваьлар № 22 йолча Грознерча юкъерча школа дешархо И. Шерипов, цу школера Д. Бутерин, Аргунерча № 1 йолча юкъерча школера В. Докаев, А. Пак. Эггара дикагІдола результат гойтар Калиниченко Олягс, яккха йиш йолча ялх очкох ялх яьккхар цо.

Яхьаш чакхъяьнначул тІехьагІа цхватарра къонача ткъо шахматистаца лайзар СССР спорта мастер А. Хаит.

Х. АЛЕКСАНДРОВ.

●

КІалтохаргах латар

Город Тольятте чакхъяьннай къонача борецашта юкъера ший лоІамагІа кІалтохаргах латарах «Буревестник» яхача ДСО Россовета хьалхле яккхара турнир. Цига дакъа лаьцача дуккхача кагирхошта юкъе бар вай мехкахой а. Ший дар санна дозал дарашта юкъе хьалхара моттиг яьккхар Р. Бидаева, шоллагІа моттиг яьккхар А. Дикаева.

А. САЛИЕВ.

Лорашта долча новкъостала

Кіезига нах бац Рижски медицински институтa студенташа Ральфс Биркисеи Угис Искровсеи кийчъяьча кердача «костюмо» лазараштa кІалхара баха йиш яраш, — из вывод я лораш хила безарий изобретени техкача специалисташа яьр.

ХІаьта из деррига, дІадоладелар ши шу хьалха, Р. Биркисан У. Искровсаи (цу хана институте шоллагІча курсе бар уж дешаш) моллагІа хала чов хинна, цу даькъе, автомобильни яр а, духь-духьа аллергически хьалаш нийсденна, дега сосудисти системага бе боагІача тайпара болх ца байташ дола кхы хІама хинна, довзархочун ціийн давлени чІоагІа лохъелча ціий лерттІа лелийтара гІо дергдола лаьрххІа йола костюм хьаяра кийчо е болабелча.

Шин шера болх бича віаштІехьдаьлар Ральфс Биркисен Угис Искровсеи цо еш йола действи низзагІа тоІадаь фо чудахийтаро еча воздействе когий ціий лела миаш механически готдора принципа кІийлен тІа латта «костюм» хьае. Шеко яц, вайна дилла гуш йола костюм яц ювцашъяр. Цар хьаяьр я гІоІашта чу дІачІоагІъяь феца ювсаш йола манжеташ а йоахкаш йола лохера къувлаш йола хачи. Манжеташ тоІІадаь фо чу а дахийта ювсаш когашкара ціий дІадода. Хачи хьаяьй соммача хлопчатобумажни кІадах, тІаювх лаьрххІача кІаьдача ловжаш долча хлопчатобумажни кІадах яьча чухьнахьа ювхача хачена тІехьанахьа.

Барокостюма хьалхара образецаш, ишта оал цунах хІанз разработка автораша а специалисташа а, техкай Латвийски республикански клинически больнице. ЧІоагІдаьдар, цунах пайда ийбаро юкъера артериальни давлени 20 — 25 процент лакхъе таро хулийтаргья аьнна.

«Скорой помощи» машинашка, кардиологически стационарашка еча интенсивни терапена, хІаьта иштта спортивни физиологе лабораторешка фунциональни пробаш яра пайдана хургйолаш барокостюм тоаяра тІадерзадаь балхаш деш ба хІанз Биркиси Искровси.

Анна РОЗЕНИЕЦЕ. [АПН].

ЛОРА ХЬЕХАМАШ

ЦІАЬКХА А ГРИППАХ

Арахьа тІаьда а шийла а ха оттарца дувзаденна гриппах нах дукхагІа цамогаш хила тарлу. Температура ціаьхха хувцалуш хилча, кхыметтел йІохъяларгахьа ласте а, фецара тІоадал дукхагІа ме хул чІоагІагІа дІаюха ярк инфекци. Сага организм тІехшелъеларо къаьстта гІо ду грипп а кхыдола ОРЗ лазараш а дІа-юха даржара. Грипп эггара хьалха кхет организм мела йолча, шелалца хулаш долча лазараштa духьалъотта низ боацача нахах. Къаьстта ихераме да из лазар берашта хилча.

Грипп а из санна дола вож лазараш а ца хилийтара йола молхаш я организм чІоагІъеш мел яраш — цІена фо, физически культуреи спортеи дакъа лоацаш хилар, вахара рациональни режим, шортта витаминаш юкъейолча кхача, сага ший гигиена.

Уж лазараш ца хилийтара лоархІаме хІама да къахьегама, дешара хьалаш дика хилар, демаца, сквознякашца къовсам лоаттабар. Помещене чу цІена фо чудайташ а біеха дар араозаш а йолча вентиляцега нийса болх байтаро, тІаьдача гермеца каст-каста дом дІабоаккхаш хилча.

Садикъа, керда фо чудоагІаш йоацача, дукха нах чугуллуш йолча помещенешка хьахул вирусаш хьагулъялара а цунца цхьана грипп хьахилара а гІо деш дола хьалаш. Бакъда, гриппа вирус, чІоагІа низ болаш ца хиларах, помещене цІена фо чуухийташ хилча лоархІам боллаш кІезиглу фецара агоконцентраци.

Наха болх беш йолча помещенешка данза даргдоацар да: шийлача хана йоагІаш йола йІовхала температура лоаттаелга, цахаддаш цІена фо чуахийтар, дезинфекционни средстваш чуеттача хица тІоадаеш герми хьекхаш, дом дІабахар. Уж средстваш я 0,2 процент хлорни кІир — 20 грамм хлорни кІир 10 литр хих дІатоха еза.

Бакъда, дицдалийта мегаргдац организм сов шелъялийта мегаргйоацилга. Цудухьа болх беча помещене чу керда фо дайта деза, къаьстта Іан замалахьа, болх дІаболабалале а делкъийга салоІача юкъа, смепаш хувцалуча хана, хІаьта нах чубахача помещенешка —форточка хьадийллача хана.

Къаьстта лоархІам болаш да берий учрежденешка, общественни кхачан, торговле, промышленни предприятешка, вокзалашка, дукха нах гуллуш йолча кхыча коммунально-бытовой объекташка санитарно-гигиенически режим нийса лелаелга.

Грипп ца хилийтара боккха лоархІам болаш да профилактически прививкаш яра.

Опыто хьахьокх лазара духьала еш йолча прививкех коллективерча 70 процент болча наха уж яьеце пайда ца балга. Бакъда, из массаза а віаштІехьдалац. Цхьабараш моллагІа бахьан даькка а, уж ца яйта гІерташ хул. Цхьайолча хана предприятешка віалла віаштІехьа а даккхац вакцинаци елга. Предприятей, организацей кулгалхой, профсоюзни активистий, медицински болхлой декхар да эггара лоацагІа йолча ханашка, ма могга дукхагІа нах чу а лоацаш: болх беча нахаи студенташтеи вакцинаци елга.

Дицдалийта йиш яц вакцинаци реакци лулга, бакъда, прививна енна реакци сихха дІайоал.

Фу де деза грипп кхийттача саго? Эггара хьалха метта Іовижа веза, тІаккха — лор веха. Балха, кинотеатре, библиотеке — моллагІча общественни моттиге цхьаккха дича а аха мегаргвац из.

Унахо уллача цІагІа цІена фо чуахийта деза, цу юкъа цунна йІайхха хІама тІа а йилла. Териалде дезаш да унахочоа шийн къаьстта пхьегІа лелае езилга. Унахочун гІулакх деш а из волча чуухаш а волча саго, дикъал диллача хикисех тийга маска йоаллае еза. Маска хІара денна йитта а аьшк тоха а еза.

Грипп кхийттача сага чІоагІа дика хул Боржоми яха хий теха мела шура, мезаца, малинах яьча варенеца чай мелча. Унахочун кхачацара дІакъоастаде деза тух.

Керда хьакийчъеча сомах, баьцадаарех яьча сокаша гІо ду организмана гриппа токсинех сихагІа мукъаяла.

ВІалла де йиш йоаца хІама да корта бохабеча малараща дарба делга. Цу маларaша атеросклероз, гипертонически лазар долча сага хьаь чу цІий доалаш хІама нийсдалийта тарлу. Кхы дикагІчарех хІама дац осложненеш ца хилийтар духьа антибиотикех, кхыйолча антибактериальни средствaex пайда ийбелга а. Эшаш мел йола молхаш лоро язъергья.

Лора рекомендацеш къаьстта цІенхашта теркалъе еза жомарашта, пехкашта лазараш, эндокринни хувцамаш, гипертонически, цу тайпара кхыдола лазараш долча наха. Дицдалийта йиш яц гриппо долаш дола лазараш хьеделга. Унахо вийрзачул тІехьагІа, из иллача цІагІара, цунца мел леляь хІама йила, йитта, дезинфекци яь цІенъе еза, маларра аьлча, грипп ший цІагІара цІендаь арадаккха деза.

Гриппа духьала къовсам лоаттабелга медицински хинна ца Іеш, социальни а проблема я, цудухьа эпидемена духьаларча гІулакхий ерригa комплекс чакхйоаккхилга юкъара декхар да.

Л. ВАСЮК, республикански санэпидстанце лор.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

Хьамсара эцархой!

«Промтовары» яхача розничин торгови объединене тика тІа дахна хьех оаха шо. Цу чу йохкаш я шерра ассортимент йола **хрусталах яь хІамаш**: пелаш, салатникаш, пепельницаш, бе-беча формех яь а кийчъяь а зизаш чулоаттаду десерта лаьрхІа вазаш, хІаьта иштта цу чу йохкаш я фарфорах яь импортни сервизаш а.

Дувла «Техника в быту» яхача № 32 йолча тха тика тІа.

Тика адрес: пр. Орджоникидзе, 77.

«Промтовары» яха объединени.

ТЕЛЕВИДЕНИ

12 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Къонала ціей». Документальни фильм.
8.45 — «Халкъа кхоллам». Телевизионни обозрени.
9.30 — «Дика товараш дукхагІа».
10.00 — «Из дувца йиш йолаш дац». Телевизионни художественни фильм. 3-гІа сери.
11.00 — «Художникех дола дувцараш». СССР халкъа художник Е. Моисеенко.
11.40 — «Баьцовгіай дуне».
12.25 — «Хьона дагадоагІа, новкъост...».
13.25 — «№ 877 йола ціихезар». «Чеховга ю путешестви» яхача циклцара 2-гІа фильм.
14.30 — «Кердадараш».
14.45 — «Дезали школеи».
15.15 — «Новкъост илли» яха Ерригсоюзни телевизионни конкурс. Махачкалера передача.
15.55 — «Кердадараш».
16.00 — Сийлахь - йоккхача Коталон 40 шу дизарга. «Зоя» яха художественни фильм (1944).
17.30 — Политически обозревателa В. П. Бенетова къамаьл.
18.00 — «Умкас доттагІий лех». Мультфильм.
18.20 — «Біаргашта гушдар — теша халадар».
19.10 — «Ціенача дега тІара». Владимирски областа юрташкарча къахьегамхошца віашагІкхетар.
21.00 — «Ха».
21.35 — Фигурни хьисаперча хехаваларах йола СССР чемпионат. МаІа нах. Произвольни программа.
22.35 — «Кердадараш».
22.40 — «Оркестраш йоацаш» яхача телевизионни документальни фильма премьера.

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйранара гимнастика.
8.15 — «Могаш хила безам бале».
8.30 — Узбекски радиои телевидени эстрадно - симфонически оркестра концерт.
8.45 — «Город Андропов» яхача телевизионни документальни фильма - премьера.
9.00 — «Вай беш».
9.30 — «Іуйранара почта» яха музыкальни передача.
10.00 — Мурмански телевидене студе программа.
11.00 — Биатлонах йола дунен кубок. МаІа нах. Раубичера трансляци.
13.05 — «Йоазонхоша — пятилеткана». Литературни передача (нохчий меттала).
13.35 — «Сайре дика хийла шун!». 1984 шера 29 декабре хинна кердача шерара передача юхахьахьокхар» (нохчий меттала).
14.20 — «Къоначар панорама».
14.50 — «Нохч-ГІалгІайчен кІира».
15.00 — «Форда тІара кхалсаг» яхача Литовски ССР Паччахьалкхен эрсий драматически театра фильма - спектакла премьера. Г. Ибсена пьесах.
16.05 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени».
16.20 — «Форда тІара кхалсаг» яхача фильма-спектакла дІахододар.
17.25 — «Фестивалаш, конкурсаш, концерташ...».
18.35 — Мультфильмаш: «ПІелг миссел вола кІаьнк», «Карнавалера мука-дахка», «Бахаш - тенъаш пхьу бар», «Майра шаьнъа пхьагилг».
19.15 — «Могашле».
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!», «Еннача паччахьах бола фаьлг». 1-гІа дакъа.
20.15 — Конькобежни спортах йола Европа чемпионат. Кхалнах. Голландера передача.
21.00 — «Ха».
21.35 — Телевизионни художественни фильмаш: «ТІахьаьнна хурси», «Шоатта ден сайре».

13 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Эрсий Іа». Эрсий илле Академически хора концерт.
9.20 — «Спортлото». 2-гІа тираж.
9.30 — «Гургал».
10.00 — «Советски Союза гІулакх ду аз!».
11.00 — «Могашле».
11.45 — «Іуйранара почта» яха музыкальни киоск.
12.30 — «Юртара сахьат».
13.30 — «Музыкальни киоск».
14.00 — «Шторм». Моссовета ціерагіча Паччахьалкхен академически театра фильм-спектакль.
16.10 — «Кердадараш».
16.15 — «Куролесова Васий приключенеш», «Ограбление по...». Мультфильмаш.
17.00 — Фигурни хьисаперча хехаваларах йола СССР чемпионат. Произвольни халхар.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.45 — Венгерски оперетта артистий концерт.
20.00 — «Путешественникий клуб».
21.00 — «Ха».
21.35 — Фигурни хьисаперча хехаваларах йола СССР чемпионат. Хьахьокхаш йола выступлени.
23.05 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е діоттa!».
8.20 — «Пионерия». Киножурнал.
8.30 — Ритмически гимнастика.
9.00 — «Эрсий метта къамаьл».
9.30 — «Адмирал Макаров», «Пятиборец» яхача документальни фильмай премьера.
10.05 — Дунен халкъашта юкъерча конкурсий лауреата В. Ересьной концерт (фортепьяно).
11.00 — Биатлонах йола дунен кубок, 4х7,5 км, эстафета. МаІа нах. Раубичера трансляци.
13.00 — «ГІорбаьнна советски музыканташ — Ленински преме лауреаташ», С. С. Прокофьев.
13.30 — «Поалхакха дош» яха мультфильм.
13.40 — «Дунеи кагирхойи».
14.15 — Композитора В. Баснерен поэта М. Матусовскеи авторски концерт.
15.20 — «Варнант «Омега». Художественни фильм, 2-гІа сери.
16.30 — Тха корреспонденташа дувц.
17.00 — «Дийнача хІамай дунен тІа».
18.00 — «Диалогаш». Музыкахи поэзехи къамаьл ду композитора Р. Щедринен поэта А. Вознесенскен.
19.15 — «Саг. Лаьтта. Айлам».
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун бераш!», «Еннача паччахьах бола фаьлг», 2-гІа дакъа.
20.15 — Конькобежни спортах йола Европа чемпионат. Кхалнах. Голландера передача.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Са сесаг — ани». Телевизионни художественни фильм.

РАДИО

12 ЯНВАРЬ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гІалгІай меттала).
8.35 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
10.15 — «Партноми нравственни кхетамца кхевари». Беседа (гІалгІай меттала).
10.30 — Реклама (эрсий меттала).
11.00 — «Къонал» (эрсий меттала).
11.30 — «Литературни Нохч-ГІалгІайче» (эрсий меттала).
12.40 — Р. Даудова иллеш (гІалгІай меттала).
13.00 — Сийлахь - йоккхача Коталон 40 шу дизарга. «Фронтовикий дагалувцараш» (нохчий меттала).
15.15 — «Илли а да юххе», (эрсий меттала).
16.00 — «Кавказа Іуйренаш» (эрсий меттала).
17.15 — «Музыкальни почта» (гІалгІай меттала).

13 ЯНВАРЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
7.33 — Передачай программа (нохчий меттала).
7.35 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.25 — «Шоана хоза хета ашараш» (эрсий меттала).
11.20 — КІиранден музыкальни программа (эрсий меттала).
15.15 — Халкъа музыка (нохчий меттала).
16.00 — «Школьный глобус» (эрсий меттала).
16.30 — «Къона тІехье» (нохчий меттала).
18.00 — «Иллешца доттагІал долчарна» яха концерт (нохчий меттала).

Хаоттам

Тахан республике гІоллен Грознен хувцалуш морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка лаьгІо лоа а делхаш, малхбоалехьара секунде 0—5 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике —3 +2, Грозне 0 гаргга градус йолаш хилен тарлу.

Кхоанен ломмен морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка лоа а делхаш, дохк а доаллаш, тайп-тайпарча оагІонашкахьара секунде 2—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 3—8 дийнахьа 0—5 градус шелал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмой — 2-85-64; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ05008. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 218.